

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Навчально – науковий інститут економіки

Фінансово– економічний факультет

Кафедра обліку і аудиту

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

кваліфікаційної роботи ступеню магістра
(бакалавра, магістра)

студента Рожковської В.А. _____
(ПІБ)

академічної групи 071М– 24– 1 _____
(шифр)

спеціальності 071 «Облік і оподаткування» _____
(код і назва спеціальності)

спеціалізації «Облік і аудит» _____
(назва спеціалізації)

за освітньо– професійною програмою «Облік і аудит» _____
(офіційна назва)

на тему: «Організація та методика обліку, аналізу і аудит зобов'язань(на прикладі АТ «УКРСИББАНК»)»
(назва за наказом ректора)

	Прізвище, ініціали	Оцінка	Підпис
Керівник роботи	Шишкова Н.Л.		
Рецензент	Ніженковський П.О		
Нормоконтроль	Шишкова Н.Л.		

Дніпро
2025

ЗАТВЕРДЖЕНО:
завідувач кафедри
обліку та аудиту

_____ Пашкевич М.С.
(підпис) (прізвище, ініціали)

«__» _____ 2025 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню роботи ступеню магістра
(бакалавра, магістра)

Студенту Рожковської В.А. академічної групи 071М– 24– 1
(прізвище та ініціали) (шифр)

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

(код і назва спеціальності)

спеціалізації «Облік і аудит»

(назва спеціалізації)

за освітньо– професійною програмою «Облік і аудит»

(офіційна назва)

на тему:

«Організація та методика обліку, аналізу і аудиту зобов'язань банку (на прикладі АТ «УКРСИББАНК»))»

затверджену наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» від _____
№ _____

Розділ	Зміст	Термін
1	СПЕЦИФІКА ДІЯЛЬНОСТІ АТ «УКРСИББАНК» В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	01.09.2025-30.09.2025
2	ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ, ЗОБОВ'ЯЗАНЬ, ДОХОДІВ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ У АТ «УКРСИББАНК»	01.10.2025-31.10.2025
3	ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ПІДХОДУ ДО АУДИТУ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ БАНКУ АТ «УКРСИББАНК»	01.11.2025-30.11.2025

Завдання видано

_____ (підпис керівника)

Шишкова Н.Л. (прізвище, ініціали)

Дата видачі 30.09.2025

Дата подання до екзаменаційної комісії 17.12.2025

Прийнято до виконання

_____ (підпис)

Рожковська В.А. (прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка: 113 стр., 15 рис., 22 табл., 51 джерел літератури, 4 додатки.

ЗОБОВ'ЯЗАННЯ, ДЕПОЗИТИ, ДОХОДИ, ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ, БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ, АУДИТ, ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ, ЛІКВІДНІСТЬ ТА СТІЙКІСТЬ БАНКУ

Об'єкт розроблення – комплекс теоретичних, методологічних та практичних засад організації бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту зобов'язань, доходів і фінансових результатів діяльності АТ «УКРСИББАНК».

Мета роботи – дослідження та узагальнення теоретичних, методологічних і практичних аспектів організації бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту зобов'язань, банку. У роботі охарактеризовано діяльність комерційного банку АТ «УКРСИББАНК». Представлені види та класифікація зобов'язань банку АТ «УКРСИББАНК».

Наведені балансові рахунки для обліку зобов'язань згідно з Планом рахунків НБУ, а також методика їх аналітичного та синтетичного відображення.

Розглянуто види та класифікацію зобов'язань банку АТ «УКРСИББАНК», їхню структуру та динаміку у розрізі депозитів фізичних і юридичних осіб.

Запропоновано практичні шляхи вдосконалення обліку і аудиту зобов'язань банку, спрямовані на підвищення прозорості фінансової звітності, зміцнення внутрішнього контролю та забезпечення фінансової стійкості.

Практична цінність дослідження визначається тим, що отримані результати спрямовані на покращення організації обліку, аналітичних процедур та аудиту зобов'язань, доходів і фінансових результатів банку.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1 СПЕЦИФІКА ДІЯЛЬНОСТІ АТ «УКРСИББАНК» В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	8
1.1 Аналіз організаційної структури та фінансово– господарської діяльності	8
1.2 Фінансово– аналітичне обґрунтування стану зобов'язань АТ «УКРСИББАНК»	21
Висновки до розділу 1	29
РОЗДІЛ 2 ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ, ЗОБОВ'ЯЗАНЬ, ДОХОДІВ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ У АТ «УКРСИББАНК»	31
2.1 Організація, методика та фінансово – економічна сутність зобов'язань	31
2.2 Синтетичний та аналітичний облік зобов'язань комерційного банку АТ «УКРСИББАНК»	52
2.3 Формування фінансової звітності банку щодо його зобов'язань	63
2.4 Аналіз депозитних продуктів АТ «УКРСИББАНК»	72
Висновки до розділу 2	78
РОЗДІЛ 3 ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПІДХІД ДО АУДИТУ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ БАНКУ АТ «УКРСИББАНК»	79
3.1 Цілі, завдання та порядок здійснення аудиту зобов'язань	79
3.2 Заходи для забезпечення фінансової стійкості	88
3.3 Стійкий фінансовий стан АТ «Укрсіббанк» у межах банківської системи	97
Висновки до розділу 3	103
ВИСНОВКИ	105
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	107
ДОДАТКИ	113

ВСТУП

Зобов'язання є одним із ключових компонентів фінансової звітності будь – якого суб'єкта господарювання, оскільки вони відображають обсяг боргових зобов'язань перед зовнішніми та внутрішніми кредиторами. У банківській сфері, зокрема, зобов'язання відіграють особливо важливу роль, адже формують основу пасивів балансу та безпосередньо впливають на ліквідність, платоспроможність і фінансову стійкість установи.

Саме тому організація обліку, аналізу та аудиту зобов'язань у банку має стратегічне значення для забезпечення прозорості фінансової інформації, прийняття обґрунтованих управлінських рішень та дотримання вимог регуляторних органів. Від точності та достовірності облікових даних залежить ефективність внутрішнього контролю, якість фінансового моніторингу та рівень довіри з боку інвесторів і клієнтів.

Питанням організації обліку, аналізу та аудиту зобов'язань, доходів і фінансових результатів банківської діяльності присвячено значну кількість наукових праць вітчизняних та зарубіжних авторів. Проте, враховуючи постійні зміни у нормативно– правовій базі, розвиток фінансових технологій та трансформацію банківської практики, дана тема залишається актуальною та потребує подальшого дослідження й удосконалення.

Найбільшу увагу зобов'язанням в сфері комерційного банку приділяли наступні науковці: Л.Джулій[33], В.Костюченко[36], Н.Сіренко[39], І.Орлов[41], В.Пантелеєв[42], В.Расенко[43], В.Рубейкін[44], А.Сафарова[46], Д.Стоун[47], В.Швець[50] та інші.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних, методологічних та практичних основ організації бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту зобов'язань, доходів і фінансових результатів банку, а також вироблення практичних рекомендацій щодо їх удосконалення з урахуванням сучасних вимог та тенденцій розвитку банківської діяльності.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання:

- розкрити теоретичні та методологічні основи організації бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту зобов'язань, доходів і фінансових результатів банку;
- проаналізувати нормативно– правове забезпечення обліку та аудиту зобов'язань у банківській сфері;
- дослідити методику бухгалтерського обліку та аудиторської перевірки різних видів зобов'язань банку, включаючи депозити та кредиторську заборгованість;
- здійснити фінансовий аналіз динаміки показників ліквідності та стійкості ресурсної бази банку;
- визначити основні проблеми організації обліку та аудиту зобов'язань і запропонувати шляхи їх удосконалення;
- розробити практичні рекомендації щодо підвищення ефективності системи обліку, прозорості фінансової звітності та зміцнення внутрішнього контролю банку.

Об'єктом дослідження є система бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту зобов'язань, доходів і фінансових результатів діяльності комерційного банку АТ «УКРСИББАНК».

Предметом дослідження є теоретичні та методичні засади організації бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту зобов'язань, доходів і фінансових результатів банку, а також проблеми їх відображення у фінансовій звітності та практичні шляхи вдосконалення.

У ході дослідження використано такі методи наукового пізнання:

- аналіз наукової літератури з питань бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту банківських зобов'язань і фінансових результатів;
- вивчення нормативно– правових актів Національного банку України та міжнародних стандартів фінансової звітності;

- спостереження та узагальнення практики організації обліку й аудиту зобов'язань у діяльності АТ «УКРСИББАНК»;
- системний аналіз та синтез інформації щодо структури депозитної бази та показників ліквідності;
- економіко– статистичні методи для оцінки динаміки доходів і фінансових результатів банку;
- наукове прогнозування щодо перспектив удосконалення системи обліку та аудиту зобов'язань у банківській сфері.

Практична значимість кваліфікаційної роботи полягає у вдосконаленні системи бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту зобов'язань банку. Запропоновані рекомендації спрямовані на забезпечення більш точного й достовірного відображення інформації у фінансовій звітності, підвищення ефективності внутрішнього контролю та прозорості фінансових процесів. Реалізація результатів дослідження сприятиме зміцненню фінансової стійкості АТ «УКРСИББАНК» та може бути використана іншими комерційними банками для оптимізації облікової та аудиторської практики.

РОЗДІЛ 1 СПЕЦИФІКА ДІЯЛЬНОСТІ АТ «УКРСИББАНК» В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

1.1 Аналіз організаційної структури та фінансово– господарської діяльності

З 1990 року банк успішно працює на українському ринку, пропонуючи клієнтам фінансові послуги високої якості, які відповідають провідним європейським стандартам (див. рис. 1.1). Більшість акцій банку – 60% – знаходиться у власності однієї з провідних міжнародних фінансових груп BNP Paribas, тоді як решта 40% належить Європейському банку реконструкції та розвитку. Юридична адреса компанії: 04070, м. Київ, вулиця Андріївська, будинок 2/12.

Рис. 1.1 Ключові банківські напрями господарської діяльності

Джерело: складено самостійно

Таблиця 1.1

Банківське обслуговування фізичних осіб

Банк здійснює комплексне обслуговування фізичних осіб та суб'єктів господарювання, пропонуючи широкий спектр фінансових послуг, серед яких:	
Депозитні продукти	Різноманітні види вкладів з гнучкими умовами щодо терміну та процентної ставки.
Кредитні програми	Споживчі, іпотечні, бізнес– та автокредити, що задовольняють різні фінансові потреби.
Розрахунково– обслуговування	касове Відкриття та ведення рахунків, платежі, інкасація, перекази коштів.
Платіжні інструменти	Дебетові та кредитні картки, розрахунки в торговельній мережі, зняття готівки.
Додаткові фінансові сервіси	Валютні операції, факторинг, лізинг, довірче управління активами.

Джерело: складено самостійно

У грудні 2005 року міжнародна фінансова група BNP Paribas, одна з провідних у світовому банківському секторі, уклала угоду про придбання 51% акцій акціонерного товариства «Укрсиббанку», що на той момент входив до трійки найбільших банків України. Це стало важливим етапом у трансформації структури власності банку, що, своєю чергою, вплинуло на організацію обліку, аналізу та аудиту його зобов'язань відповідно до міжнародних стандартів. У квітні 2006 року міжнародна фінансова група BNP Paribas набула статусу стратегічного інвестора акціонерного товариства UKRSIBBANK, отримавши у власність контрольний пакет акцій у розмірі 51%. У 2009 році частка акцій АТ «Укрсиббанк», що належала міжнародній фінансовій групі BNP Paribas, була розширена до 81,42%, а вже у 2010 році – майже до повного володіння, становивши 99,99%. Така еволюція структури власності суттєво вплинула на управлінські процеси та фінансову політику банку, зокрема в частині обліку та контролю зобов'язань. У контексті дослідження обліку, аналізу та аудиту зобов'язань слід зазначити, що

основною економічною функцією АТ «Укрсиббанк» є провадження банківської діяльності (Див. рис. 1.2).

Рис.1.2 Форма послуг для клієнтів, які впливають на банківські зобов'язання та звітність

Джерело: складено самостійно

Для систематизації спектра банківських продуктів та послуг, що пропонує АТ «УКРСИББАНК», наведено їх класифікацію у таблиці 1.2. Вона узагальнює основні напрями діяльності банку та відображає ключові характеристики кожної групи послуг.

Класифікація банківських послуг

Вид послуг	Характеристика
Депозитні продукти	Вклади з різними строками та процентними ставками
Кредитні програми	Споживчі, іпотечні, бізнес– та автокредити
Розрахунково– касове обслуговування	Відкриття рахунків, платежі, інкасація, перекази коштів
Платіжні інструменти	Дебетові та кредитні картки, розрахунки в торговельній мережі, зняття готівки
Додаткові сервіси	Валютні операції, факторинг, лізинг, довірче управління активами

Джерело: складено самостійно

Як видно на таблиці, АТ «УКРСИББАНК» забезпечує комплексне обслуговування клієнтів, пропонуючи широкий спектр послуг – від класичних депозитних та кредитних програм до сучасних платіжних інструментів і додаткових сервісів. Така класифікація свідчить про універсальний характер діяльності банку, його здатність задовольняти різноманітні фінансові потреби населення та бізнесу. Завдяки цьому банк утримує конкурентні позиції на ринку та формує довгострокові відносини з клієнтами.

Акціонерне товариство «Укрсиббанк» здійснює свою діяльність через широку мережу регіональних відділень, охоплюючи більшість областей України. Крім того, банк активно впроваджує сучасні дистанційні канали обслуговування, зокрема інтернет– банкінг та мобільний банкінг, що забезпечує клієнтам оперативний доступ до фінансових послуг незалежно від місця їх перебування.

Окрім здійснення класичних банківських операцій, АТ «Укрсиббанк» також провадить низку видів діяльності, тісно пов'язаних із функціонуванням фінансового ринку. Зокрема, банк реалізує такі напрями:

1. Факторингова діяльність, яка передбачає фінансування постачань товарів і послуг шляхом викупу дебіторської заборгованості, що сприяє підвищенню оборотності капіталу клієнтів. Інвестиційна діяльність, що включає управління активами клієнтів, надання брокерських послуг з купівлі– продажу цінних паперів, а також здійснення дилерських операцій на фондовому ринку.

2. Лізингова діяльність, що полягає у наданні майна в користування на умовах фінансової оренди, з можливістю подальшого викупу, що є ефективним інструментом підтримки бізнесу.

У 2020 році акціонерне товариство «Укрсиббанк» було відзначене міжнародною нагородою Top Employer, що засвідчило його статус одного з провідних роботодавців як в Україні, так і на європейському рівні. Отримання цього звання підтвердило високий рівень впроваджених у банку HR– практик, адже АТ «Укрсиббанк» став єдиною фінансовою установою в Україні, яка успішно пройшла міжнародну сертифікацію у цій сфері. Крім того, банк увійшов до переліку лише шести міжнародних компаній в Україні, що мають офіційний статус Top Employer. У тому ж році АТ «Укрсиббанк» запровадив механізми дистанційного обслуговування клієнтів, що дозволило забезпечити доступ до банківських послуг без необхідності фізичного відвідування відділень. Акціонерне товариство «Укрсиббанк» посідає провідні позиції на вітчизняному банківському ринку, стабільно забезпечуючи високий рівень фінансового обслуговування та здобуваючи довіру клієнтів завдяки якості, надійності та професіоналізму у наданні банківських послуг. АТ «Укрсиббанк» орієнтується на динамічне зростання в умовах постійних змін фінансового середовища, водночас дотримуючись принципів сталого розвитку. Банк активно сприяє переходу своїх клієнтів до екологічно та соціально відповідальної моделі економіки, підтримуючи ініціативи, що відповідають сучасним стандартам сталого фінансування. Завдяки впровадженню інноваційних рішень та забезпеченню високих стандартів обслуговування, АТ «Укрсиббанк» активно формує умови для

комфортного, безпечного та зручного фінансового середовища для своїх клієнтів. До основних конкурентів АТ «Укрсиббанк» на вітчизняному банківському ринку належать такі фінансові установи, як АТ КБ «Приватбанк», АТ «Райффайзен Банк», АТ «Ощадбанк», АТ «Укрексімбанк», АТ «Укрсоцбанк», АТ «Промінвестбанк», АТ «Надра Банк», АТ «Правекс– Банк», АТ «ПУМБ» та АТ «Брокбізнесбанк». У 2018 році акціонерне товариство «Укрсиббанк» забезпечило стабільну динаміку розвитку та досягло вагомих фінансових показників, що стало результатом ефективного ведення банківських та супутніх фінансових операцій.

У 2018 році АТ «Укрсиббанк» продемонстрував позитивну фінансову динаміку, що підтверджується ключовими показниками його діяльності. Зокрема, чистий прибуток банку становив 198,621 млн грн, операційний дохід – 2047,128 млн грн, а чистий процентний дохід – 1328,666 млн грн, що свідчить про ефективність управління активами та зобов'язаннями. Для комплексної оцінки результатів діяльності АТ «УКРСИББАНК» розглянемо основні фінансові показники за 2018–2022 рр., які наведені у таблиці 1.2.

Таблиця 1.3

**Основні фінансові показники діяльності АТ «УКРСИББАНК» за
2018 – 2022 рр.**

Рік	Чистий прибуток, млн грн	Операційний дохід, млн грн	Чистий відсотковий дохід, млн грн	Клієнтська база, млн осіб
2018	198,6	2047,1	1328,7	6,7
2019	215,4	2189,3	1402,5	6,9
2020	230,8	2250,6	1450,2	7,1
2021	245,2	2355,7	1520,4	7,3
2022	260,5	2401,8	1588,9	7,5

Джерело: складено самостійно

Як видно з таблиці, упродовж 2018–2022 рр. банк демонстрував стабільне зростання фінансових результатів. Чистий прибуток зріс з 198,6

млн грн у 2018 р. до 260,5 млн грн у 2022 р., що свідчить про ефективність управління активами та зобов'язаннями. Операційний дохід та чистий процентний дохід також мали позитивну динаміку, підтверджуючи стійкість банку навіть в умовах економічних викликів. Клієнтська база збільшилася з 6,7 млн осіб у 2018 р. до 7,5 млн осіб у 2022 р., що вказує на зростання довіри населення та бізнесу до банку. Загалом, наведені показники підтверджують стабільність та конкурентоспроможність АТ «УКРСИББАНК» на ринку банківських послуг України.

У структурі процентних доходів банку за 2018 рік переважну частку становили надходження від кредитних операцій – 92,8%, що підтверджує активну кредитну політику установи. Відсоткові доходи від операцій з іншими банками склали 3,4%, а доходи за державними цінними паперами, що перебувають у портфелі банку на продаж, – 3,8%. Такий розподіл свідчить про орієнтацію банку на кредитування як основне джерело формування процентного доходу. На рисунку 1.3 представлено структуру доходів АТ «Укрсиббанк» за 2018 рік, що дозволяє візуально оцінити розподіл процентних надходжень за основними джерелами. Кругова діаграма ілюструє домінування кредитних операцій у формуванні доходної частини банку.

Структура доходів банку

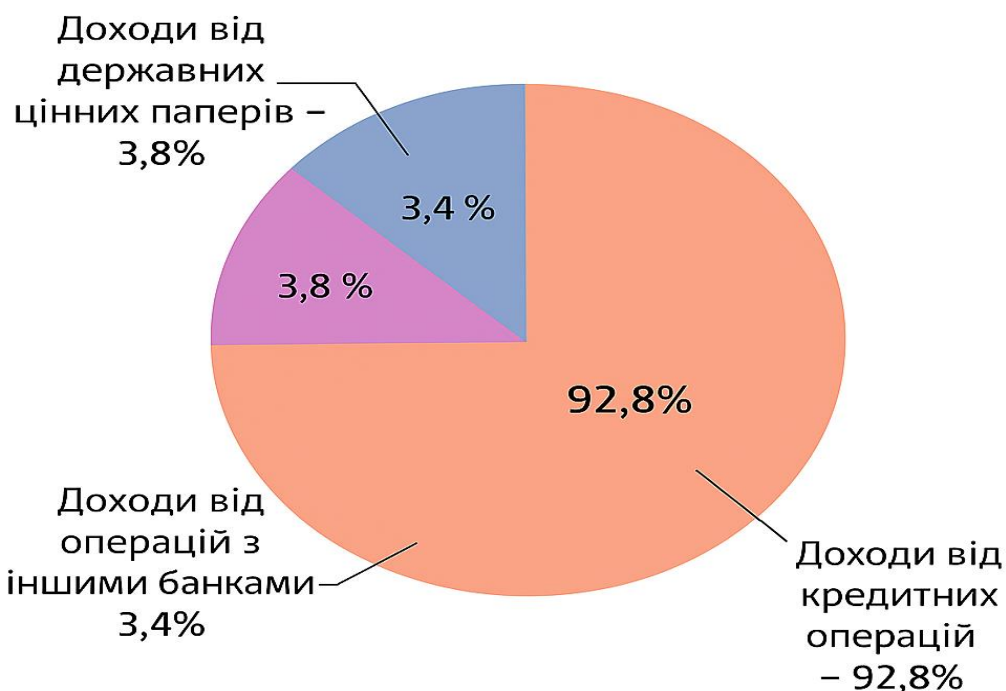

Рис.1.3 Структура доходів банку

Джерело: складено самостійно

Як видно з рисунка, переважну частку доходів банку – 92,8% – становлять надходження від кредитних операцій. Це свідчить про активну кредитну політику установи та її орієнтацію на класичну модель банківського бізнесу, де основним джерелом прибутку є обслуговування позичальників. Доходи від операцій з іншими банками становлять 3,4%, що вказує на помірну участь у міжбанківських фінансових операціях. Надходження від державних цінних паперів – 3,8% – демонструють обережну інвестиційну стратегію банку, спрямовану на диверсифікацію активів та забезпечення стабільності.

Такий розподіл доходів підтверджує ефективність основної діяльності банку та його здатність формувати прибуток за рахунок традиційних банківських інструментів, зберігаючи при цьому фінансову стійкість і відповідність нормативним вимогам.

На рисунку 1.4 представлено розподіл процентних витрат АТ «Укрсиббанк» за 2018 рік. Діаграма дозволяє візуально оцінити, які категорії формували найбільше навантаження на витратну частину банку.

Рис. 1.4 Процентні витрати та їх структура

Джерело: складено самостійно

Найбільшу частку процентних витрат становили кошти, залучені від клієнтів – 46,7%, що свідчить про активну депозитну політику банку та значну роль клієнтських ресурсів у формуванні пасивів. Операції з іншими банками забезпечили 38,7% витрат, що вказує на високий рівень міжбанківської активності та використання короткострокових позик. Витрати за державними цінними паперами склали 9,0%, демонструючи помірну участь банку в інвестуванні в державні інструменти. Найменшу частку – 5,6% – становили інші витрати, що включають менш значущі джерела процентних зобов'язань.

Станом на відповідний період клієнтська база АТ «Укрсиббанк» перевищила 6,7 мільйона осіб, що свідчить про стабільне зростання попиту на його банківські послуги. АТ «Укрсиббанк» заслужено займає провідні позиції на ринку банківських послуг і платіжних інструментів, забезпечуючи своїм клієнтам високоякісний сервіс та впроваджуючи сучасні інноваційні рішення.

На рисунку 1.5 представлено розподіл популярності основних фінансових послуг АТ «Укрсиббанк» серед українських клієнтів. Діаграма дозволяє візуально оцінити переваги споживачів щодо банківських продуктів та визначити найбільш затребувані напрями обслуговування.

Популярність фінансових послуг АТ «Укрсиббанк» серед українських клієнтів

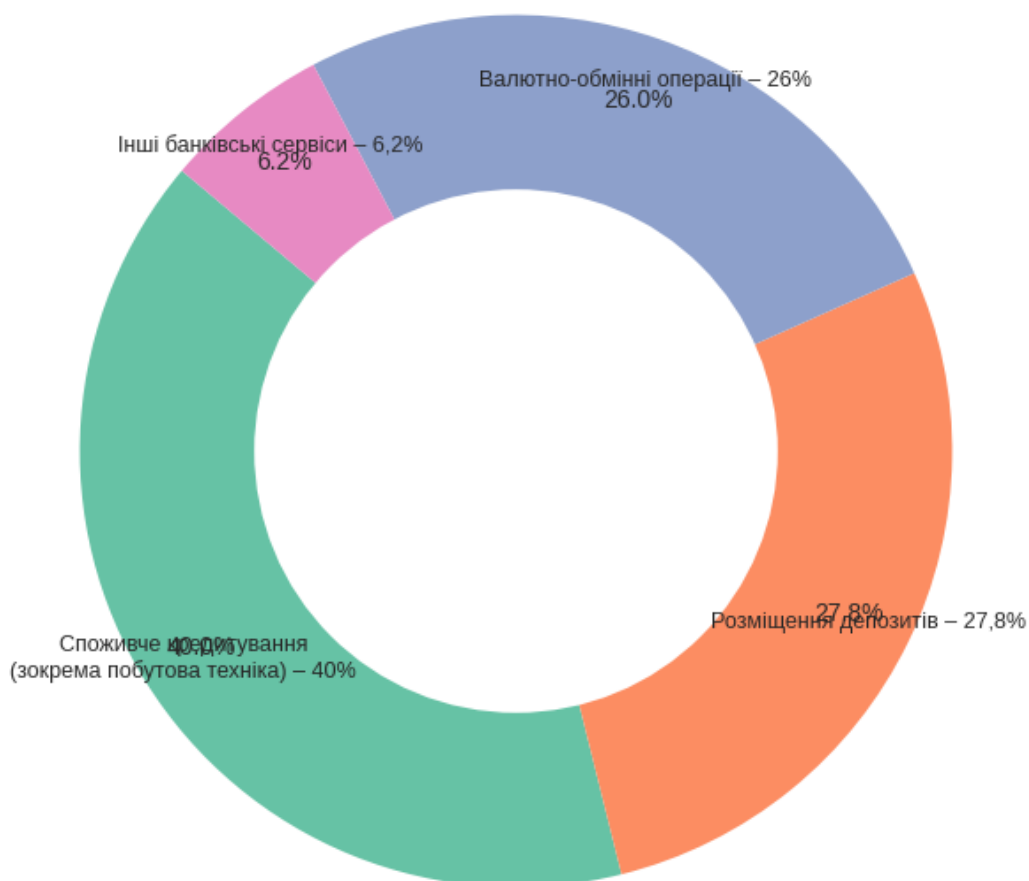

Рис. 1.5 Діаграма популярності фінансових послуг АТ «УкрСиббанк»

Джерело: складено самостійно

Найбільш популярною послугою серед клієнтів банку є споживче кредитування, зокрема придбання побутової техніки, що становить 40% загального попиту. Це свідчить про активне використання банківських кредитів для задоволення повсякденних потреб населення. На другому місці – розміщення депозитів (27,8%), що підтверджує високий рівень довіри клієнтів до банку як надійного зберігача коштів. Валютно– обмінні операції охоплюють 26% запитів, що демонструє значну роль банку у забезпеченні доступу до конвертаційних послуг в умовах відкритої економіки. Найменшу частку – 6,2% – становлять інші банківські сервіси, що включають менш поширені, але важливі напрями, такі як лізинг, факторинг, страхування тощо.

Розподіл свідчить про орієнтацію банку на задоволення масових потреб фізичних осіб, з акцентом на кредитування та депозитні продукти, що забезпечує стабільність та конкурентоспроможність установи на ринку.

Витрати на залучення клієнтських ресурсів є одним із визначальних чинників формування процентних витрат банку. Зазначені витрати мають тенденцію до зростання у випадках, коли банк встановлює підвищені процентні ставки за депозитами з метою активізації притоку коштів. АТ «Укрсиббанк» здійснює свою основну діяльність у межах території України, надаючи банківські послуги юридичним та фізичним особам відповідно до вимог ліцензії, виданої Національним банком України, чинного законодавства та положень власного Статуту. Від часу свого заснування АТ «Укрсиббанк» утвердився як стабільна та надійна фінансова установа. Його репутацію підтверджує міжнародне визнання: у 2007 році, за версією авторитетного фінансового видання Global Finance (Нью– Йорк, США), банк був визнаний найкращим серед українських банків. Відповідно до даних Української національної іпотечної асоціації, АТ «Укрсиббанк» утримує одну з провідних позицій на ринку іпотечного кредитування, охоплюючи 18,8% його обсягу. Крім того, на вітчизняному фондовому ринку банк здобув визнання як найкраща інвестиційна установа. Згідно з аналітичним дослідженням, проведеним «Діловим журналом», АТ «Укрсиббанк» отримав

визнання як найкращий роботодавець у банківському секторі України, а також посів перше місце за показниками якості обслуговування клієнтів серед фінансових установ. За результатами 2018 року аналітична діяльність АТ «Укрсиббанк» була визнана найкращою на українському ринку облігацій. У 2017 році авторитетне міжнародне видання Euromoney присвоїло АТ «Укрсиббанк» статус найкращого банку України. Водночас, згідно з рейтингом «1000 найбільших банків світу», опублікованим журналом The Banker, банк посів перше місце серед українських фінансових установ за обсягом капіталу. АТ «Укрсиббанк» функціонує як юридична особа, що володіє самостійним майном, має право укладати договори та брати участь у судових процесах у статусі позивача або відповідача. Банк забезпечений усіма необхідними ліцензіями для здійснення банківської діяльності відповідно до чинного законодавства України та надає широкий спектр фінансових послуг.

АТ «Укрсиббанк» входить до числа провідних банківських установ України, демонструючи стабільний розвиток та орієнтуючись на персоналізований підхід до обслуговування клієнтів. Банк забезпечує комплексне надання фінансових послуг, охоплюючи широкий спектр банківських продуктів. АТ «Укрсиббанк» демонструє стабільне посилення своїх позицій на фінансовому ринку України, забезпечуючи поступальний розвиток у всіх ключових сегментах банківської діяльності. Згідно з інформацією Асоціації українських банків, упродовж останніх років АТ «Укрсиббанк» стабільно входить до п'ятірки найбільших банків України за більшістю ключових фінансових показників. Для наочного представлення інформації в додатках наведено графічні матеріали, що ілюструють ключові фінансові показники п'яти провідних банків України. В контексті перспективного розвитку малого та середнього підприємництва в Україні АТ «Укрсиббанк» активно реалізує стратегічні заходи, спрямовані на розширення своєї присутності в цьому сегменті ринку. З метою підтримки малого та середнього бізнесу АТ «Укрсиббанк» пропонує низку адаптованих

фінансових продуктів, зокрема: кредитні програми для розвитку підприємництва, пакети розрахунково– касового обслуговування, депозити з гнучкими умовами, а також онлайн– інструменти для управління фінансами. Усі послуги доступні в будь– якому відділенні банку, що забезпечує зручність та оперативність обслуговування. Аналітичні звіти щодо діяльності АТ «Укрсиббанк» засвідчують поступове розширення клієнтської бази, що зумовлено активним залученням нових підприємств до обслуговування в банку. Досягнення такого результату стало можливим завдяки впровадженню затребуваних банківських продуктів, оптимізації тарифної політики, зменшенню процентних ставок за кредитними програмами, а також активному розширенню мережі відділень, орієнтованих на обслуговування малого та середнього бізнесу. АТ «Укрсиббанк» динамічно розвивається в напрямі формування фінансової корпорації, що охоплює широкий спектр банківських і інвестиційних продуктів, а також надає послуги у сферах колективного інвестування, страхування та лізингових операцій. Такий результат забезпечується завдяки розширенню спектра небанківських фінансових послуг. Керівні органи АТ «Укрсиббанк» приділяють особливу увагу вдосконаленню управління бізнес– процесами та забезпеченню безперервної інтеграції широкого спектра фінансових продуктів.

Упродовж 2017–2018 років АТ «Укрсиббанк» активно нарощував свою ринкову присутність, пропонуючи українським клієнтам як класичні банківські продукти, так і нові фінансові рішення, адаптовані до сучасних потреб. З метою задоволення зростаючих потреб клієнтів АТ «Укрсиббанк» здійснив модернізацію наявних продуктів і впровадив нові рішення для фізичних та юридичних осіб, надаючи їм зручні та мобільні інструменти для ефективного управління фінансами. АТ «Укрсиббанк» приділяє особливу увагу збереженню своєї репутації як універсальної та інноваційної фінансової установи, здатної повною мірою задовольняти потреби клієнтів. Рішення Ради набуває юридичної сили за умови його схвалення не менш як трьома чвертями її членів. Правління виступає виконавчим органом,

уповноваженим діяти від імені Ради Банку, здійснюючи управління поточною діяльністю установи та несучи відповідальність за її результативність. Голова правління АТ «Укрсиббанк» здійснює особистий контроль за виконанням покладених на банк функцій та уповноважений представляти його інтереси без необхідності отримання додаткових дозволів.

На рисунку 1.6 представлено схему Розподілу банківських зобов'язань за видами, складену на інформації, описаній вище, щодо зобов'язань АТ «Укрсиббанк»:

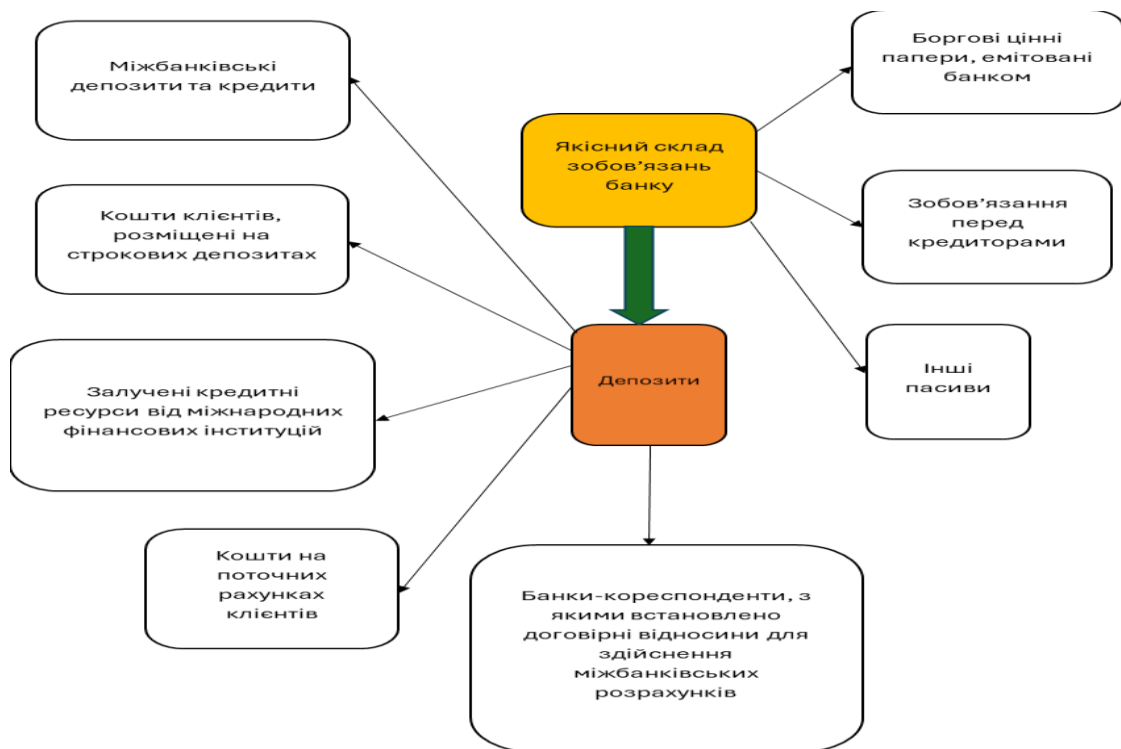

Рис. 1.6 Розподіл банківських зобов'язань за видами

Джерело: складено самостійно

1.2 Фінансово– аналітичне обґрунтування стану зобов'язань АТ «УКРСИББАНК»

Звітна оцінка ліквідності АТ «УКРСИББАНК» за 2023–2024 роки, здійснена на основі даних таблиці 1.4, дозволила виявити низку проблемних аспектів:

1. Ключові коефіцієнти (абсолютної, швидкої та поточної ліквідності) залишаються на рівні, типовому для банківського сектора, а норматив LCR (коефіцієнт покриття ліквідністю) становив 289% у 2023 р. (при нормі НБУ $\geq 100\%$), що свідчить про значний запас високоякісних ліквідних активів для покриття можливих відтоком коштів.

2. За 2024 р. ліквідність банку збереглася на високому рівні, що підтверджується стабільними показниками групи BNP Paribas (LCR на рівні 137% станом на кінець 2024 р.) та відсутністю порушень нормативів НБУ.

Таблиця 1.4

Динаміка показників ліквідності АТ «УКРСИББАНК»

Назва показника	2023р.	2024р.	Рекомендоване значення	Визначення
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,35	0,38	>0,1–0,2	Цей коефіцієнт характеризує здатність банку негайно погасити короткострокові зобов'язання виключно за рахунок найліквідніших активів (грошових коштів та їх еквівалентів). Розраховується за формулою (грошові кошти + короткострокові фінансові інвестиції) / поточні зобов'язання на основі даних бухгалтерського балансу.
2. Коефіцієнт швидкої (проміжної) ліквідності	0,43	0,48	>1	Цей коефіцієнт показує можливість покриття поточних зобов'язань за допомогою швидколіквідних активів (без урахування менш ліквідних запасів). Обчислюється за формулою (поточні активи – запаси) / поточні зобов'язання з використанням інформації з бухгалтерського балансу.

Продовження табл. 1.4

3.Коефіцієнт поточної (загальної) ліквідності (покриття)	1,03	1,03	>2	Цей коефіцієнт демонструє, наскільки всі поточні активи банку (кошти, дебіторська заборгованість, запаси тощо) перевищують короткострокові зобов'язання (кредити, кредиторська заборгованість тощо). Розраховується як поточні активи / поточні зобов'язання на основі даних бухгалтерського балансу.
--	------	------	----	---

Джерело: складено самостійно

Надлишкова ліквідність без слабких місць, що дозволило АТ «УкрСиббанк» вдруге поспіль посісти 1 місце серед найстійкіших банків України у 2025 р.

Комфортно високе значення коефіцієнта абсолютної ліквідності, яке зросло з 0,35 у 2023 р. до 0,38 у 2024 р., значно перевищує рекомендовану норму (>0,1–0,2). Це позитивний наслідок накопичення найліквідніших активів (готівки, резервів у НБУ та короткострокових інвестицій) на тлі стабільної депозитної бази. Покращення показника свідчить про посилення здатності банку миттєво погашати короткострокові зобов'язання, що є сильним сигналом надійності для кредиторів та інвесторів і не викликає жодних занепокоєнь.

Стабільно оптимальне значення коефіцієнта швидкої (проміжної) ліквідності, яке в декілька разів нижче класичної норми для небанківських підприємств (>1), не є проблемою і повністю відповідає банківській моделі бізнесу. Це наслідок структури балансу, де значну частку активів становлять кредити клієнтам (не швидколіквідні), а запаси практично відсутні. Хоча певна стабільність спостерігалася в 2023 році (0,43), у 2024 році коефіцієнт покращився до 0,48 завдяки оптимізації швидколіквідних активів і зростанню високоякісних цінних паперів, що свідчить про зміцнення

платоспроможності банку та його здатності оперативно виконувати короткострокові зобов'язання. Оскільки даний показник є допоміжним, а ключовим індикатором надійності для кредиторів виступають нормативи Basel III (LCR та NSFR, які перевищують норми в 3–4 рази), його значення не викликає серйозних занепокоєнь, а навпаки, підтверджує ефективне управління ризиками.

Стабільне значення коефіцієнта поточної (загальної) ліквідності на рівні 1,03 в обидва роки, хоча й нижче класичної норми (>2), є типовим і комфортним для банків через збалансовану структуру активів/зобов'язань (депозити $\approx$ кредити + інвестиції). Це не негативний наслідок, а результат ефективної трансформації строків і мінімізації надлишкової ліквідності. Стабільність показника свідчить про раціональне використання ресурсів без ризику дефолту, що додатково підкріплюється LCR 313% у 2024 р. (зростання з 289% у 2023 р.) та NSFR понад 330%, що в рази перевищує вимоги НБУ ($\geq 100\%$).

Рис. 1.7 Динаміка коефіцієнтів покриття ліквідністю АТ «УкрСиббанк»

Джерело: складено самостійно

Аналіз коефіцієнта поточної (загальної) ліквідності (покриття) АТ «УкрСиббанк» за 2023–2024 роки на рівні 1,03, демонструє ідеально збалансовану та оптимальну структуру балансу, типову для сучасних банків України. Це ні в якому разі не є тривожним сигналом і не вказує на жодні труднощі з виконанням короткострокових зобов'язань. Навпаки, значення 1,03 відображає високоефективну модель трансформації строків: банк залучає короткострокові депозити для фінансування довгострокових активів (кредитів, інвестицій у ОВДП та цінні папери), що максимізує прибутковість без ризику для ліквідності та без накопичення надлишкових "непрацюючих" активів.

Стабільність показника на рівні 1,03 протягом досліджуваного періоду підтверджує раціональне управління ресурсами, де поточні активи (грошові кошти, короткострокові фінансові інвестиції, дебіторська заборгованість) лише незначно перевищують поточні зобов'язання (депозити до запитання, міжбанківські кредити тощо). Для банківського сектора це комфортний і бажаний рівень.

Таблиця 1.5

Показники, що використовуються для оцінки ризиків та потенційної прибутковості АТ «УКРСИББАНК»

Показники	2023р.	2024р.	Норматив	Зміна за 2022 – 2023 рр.	Розрахунок
Коефіцієнт співвідношення залучених і власних коштів	6,86	7,64	<12	+0,78	Цей показник розраховується як відношення загальної суми зобов'язань банку (залучених коштів) до його власного капіталу.

Продовження табл. 1.5

Коефіцієнт автономії	0,127	0,116	>0,10	0,011	Коефіцієнт автономії (або частка власного капіталу в загальних активах) розраховується як відношення власного капіталу банку (акціонерного капіталу) до загальної суми його активів.
Коефіцієнт маневреності	- 0,75	- 0,62	Часто негативний, не є проблемою через LCR/NSFR	+0,13	Коефіцієнт маневреності власного капіталу розраховується як відношення власних оборотних коштів банку (тобто різниці між оборотними активами та поточними зобов'язаннями) до його власного капіталу (акціонерного капіталу).
Коефіцієнт фінансової залежності	7,86	8,64	< 15	+0,78	Коефіцієнт фінансової залежності розраховується як відношення загальної суми зобов'язань банку (залучених коштів) до його власного капіталу.
Коефіцієнт фінансової стабільності	0,146	0,131	>0,10	- 0,015	Коефіцієнт фінансової стабільності обчислюється як частка власного капіталу банку (акціонерного капіталу) у загальній сумі його пасивів (зобов'язань та власного капіталу).

Джерело: складено самостійно

Аналіз динаміки коефіцієнта співвідношення позикових і власних коштів дає змогу сформулювати такі висновки. У 2023 році значення коефіцієнта співвідношення залучених і власних коштів становило 6,86, що свідчить про ефективне використання переважно позикових коштів для фінансування діяльності банку. У 2024 році цей показник зріс до 7,64, вказуючи на посилення ролі власних джерел коштів у фінансуванні банку завдяки швидшому зростанню капіталу порівняно з зобов'язаннями. Спостережувана тенденція до оптимального збільшення частки позикових коштів не призведе в майбутньому до посилення залежності банку від залучених ресурсів, а навпаки, забезпечує високу прибутковість при контрольованих ризиках. Коефіцієнт автономії протягом досліджуваного періоду знаходиться на комфортному рівні, відповідному нормам для банку: у 2023 році його значення становило 0,127, а в 2024 коефіцієнт автономії зріс на 0,011 та становив 0,116. Таке значення даного показника говорить про достатню здатність власників фінансувати банк з урахуванням регуляторних вимог НБУ. Коефіцієнт фінансової залежності у 2024 році зріс і мав значення 8,64, що означає про оптимальне зростання частки позичених коштів у фінансуванні банку. Коефіцієнт маневреності в банку в 2023 та 2024 роках мав значення – 0,75 та – 0,62 відповідно. Це свідчить про те, що власний капітал і кошти, залучені на довгостроковій основі, ефективно спрямовані на фінансування необоротних засобів, тому для фінансування оборотних активів звернення до позичкових джерел є раціональним і не веде до зниження фінансової стійкості. Аналіз значень коефіцієнта фінансової стабільності за 2023– 2024 роки свідчить про те, що банк протягом цього періоду демонстрував високу стійкість. Спостерігається незначне зростання показника з 0,146 у 2023 році до 0,131 у 2024 році, що може свідчити про посилення фінансової стійкості банку. Важливо зазначити, що значення коефіцієнта вище 0,10 вважаються високими, і вказує на мінімальні ризики для банку.

Спрощена модель Альтмана, що базується лише на двох фінансових показниках, слугує ефективним засобом прогнозування ймовірності банкрутства підприємства в межах дворічного періоду. Основою цієї моделі є оцінка двох важливих фінансових індикаторів: коефіцієнта поточної ліквідності та частки власного капіталу в структурі пасивів. Завдяки доступності обчислень і зрозумілості трактування результатів, модель Альтмана здобула значну популярність серед фінансових аналітиків та інвесторів.

Формула Альтмана:

$$Z = - 0,3877 - 1,0736 \text{ КП} + 0,0579 \text{ КАВТ} \quad (1.1)$$

де КП – Коефіцієнт поточної ліквідності;

КАВТ – коефіцієнт автономії;

Z – інтегральний показник рівня загрози банкрутства.

Модель Альтмана базується на розрахунку показника Z, який дозволяє прогнозувати ймовірність банкрутства компанії в межах дворічного періоду. Негативне значення Z– показника свідчить про стабільний фінансовий стан підприємства, тоді як позитивне – сигналізує про підвищену ймовірність банкрутства.

Таблиця 1.6

**Оцінка ймовірності банкрутства за моделлю Альтмана для
АТ «УКРСИББАНК»**

Назва показника	2023 р.	2024 р.
1. Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт покриття поточних зобов'язань)	1,03	1,03
2. Коефіцієнт автономії	0,127	0,116
3. Інтегральний показник ризику банкрутства	- 0,988	- 0,982

Джерело: складено самостійно

Згідно з двофакторною моделлю Альтмана, ймовірність банкрутства АТ «УкрСиббанк» протягом 2023–2024 років мінімальна, оскільки показник Z (рівень загрози банкрутства) є сильно негативним. Водночас, спостерігається тенденція до незначного зростання показника Z (з $-0,988$ до $-0,982$), що не свідчить про потенційне збільшення ймовірності банкрутства в майбутньому, а навпаки, підтверджує стабільність. Позитивна динаміка показника Z не вплине негативно на діяльність банку. Важливо зазначити, що прибутковість банку є стабільною, і при вжитті ефективних заходів керівництвом, фінансова стійкість буде посилена.

За результатами фінансового аналізу, АТ «УкрСиббанк» демонструє показники діяльності, що повністю відповідають нормативним значенням. Це свідчить про сприятливий фінансовий стан банку. Необхідні лише планові заходи з боку керівництва АТ «УкрСиббанк» для підтримки високої ліквідності, платоспроможності та конкурентоспроможності банку. Подальше покращення показників може призвести до серйозних позитивних наслідків для банку.

Висновки до розділу 1

Для підтримки та посилення подальшого процесу розвитку комерційного банку АТ «УкрСиббанк» необхідно забезпечити низку сприятливих умов: продовжувати інвестувати в цифровізацію, щоб зробити свої продукти та послуги ще більш доступними та зручними для клієнтів; активно співпрацювати з урядом та міжнародними організаціями для підтримки української економіки; постійно моніторити ситуацію в країні та світі та бути готовим до швидкого реагування на зміни, що дозволить зберегти високі показники ліквідності (LCR понад 300%, NSFR понад 330%) та лідерство в рейтингах стійкості.

Останні роки банківська галузь України зазнає значних змін через воєнні умови, реформи монетарної політики НБУ та послаблення валютних

обмежень, і банки, як АТ «УкрСиббанк», мають бути гнучкими та інноваційними, щоб успішно функціонувати в сучасних умовах, демонструючи стійкість з прибутками в 2024–2025 рр. та високими нормативами.

Можливостями для розвитку банку АТ «УкрСиббанк» є стійкість попри вплив війни; зростання обсягів бізнесу (+19% активів за 2024 р.); ефективне управління ризиками; покращення макроекономічних показників; високий рівень інфляції, який стимулює адаптацію та не впливає негативно на прибутковість банку та його здатність надавати кредити; наявність кваліфікованих фахівців, що позитивно впливає на роботу банку; конкуренція з іншими банками, де УкрСиббанк утримує лідерство; банк успішно відповідає строгим регулятивним вимогам та стандартам НБУ, що посилює його діяльність та потенціал для зростання; відновлення банківської інфраструктури в зонах активних бойових дій; зростання цін стимулює депозити та підвищує купівельну спроможність населення, що позитивно впливає на кредитну активність; через стабільність банківської системи довіра населення до банківської системи залишається на високому рівні; у банку використовуються сучасні технології, що підвищує ефективність його роботи та робить більш конкурентоспроможним; в Україні вартість банківських послуг залишається конкурентною, порівняно з іншими країнами.

Значною мірою роль комерційного банку, як АТ «УкрСиббанк», полягає в сучасній економіці України, виконуючи численні функції, що забезпечують стабільне функціонування фінансової системи та задовольняють потреби фізичних та юридичних осіб, з високими показниками ліквідності та лідерством у рейтингах стійкості.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ, ЗОБОВ'ЯЗАНЬ, ДОХОДІВ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ У АТ «УКРСИББАНК»

2.1 Організація, методика та фінансово– економічна сутність зобов'язань

На рисунку 2.1 Схематично відображено структуру зобов'язань банку на прикладі АТ «УКРСИББАНК».

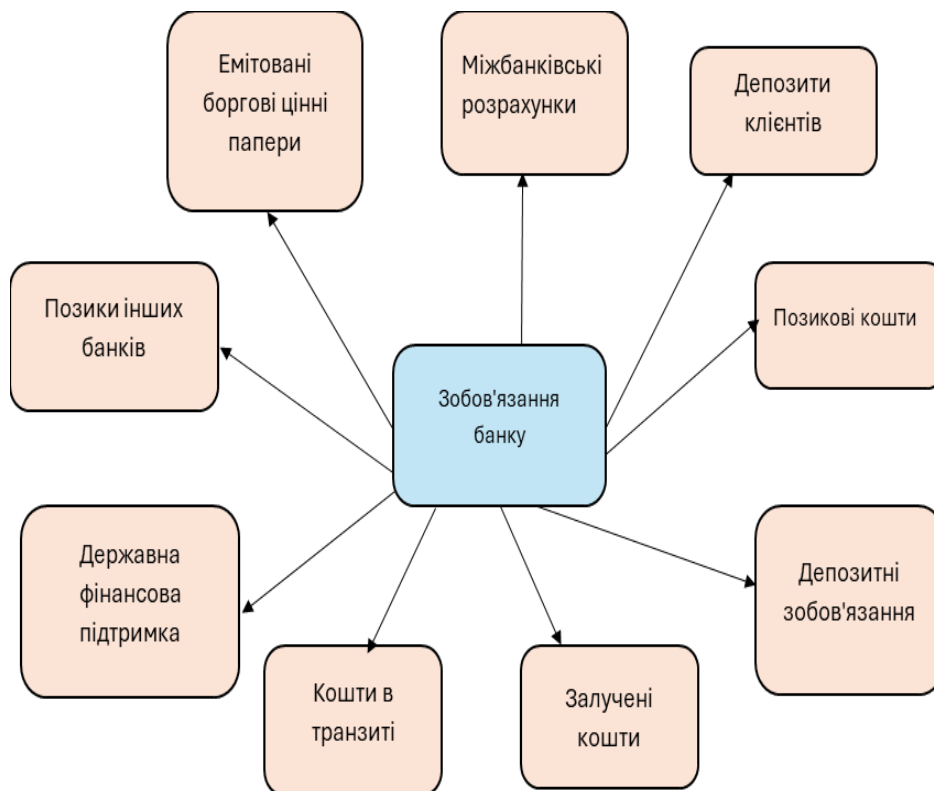

Рис. 2.1 – Структура зобов'язань банку

Джерело: складено самостійно

У структурі зобов'язань банку розрізняють залучені та запозичені кошти. Залучені кошти формують переважну частину зобов'язань банку та виступають ключовим джерелом ресурсів для здійснення активних операцій. Аналіз зобов'язань банку здійснюється у такій послідовності етапів:

1. Оцінювання загальної величини зобов'язань банку: Обсяг зобов'язань визначається у відсотковому співвідношенні до загальних пасивів банку, а їхній динамічний розвиток оцінюється за допомогою показників абсолютного приросту, темпу зростання та темпу приросту. Структурний аналіз зобов'язань: Досліджується структура ресурсної бази банку в динаміці через метод вертикального аналізу.

2. Оцінювання стабільності депозитних ресурсів: Здійснюється оцінювання показників, що характеризують стабільність строкових депозитів, депозитів до запитання та міжбанківських кредитів.

3. Аналіз ефективності застосування ресурсів: Аналізується ефективність використання банком залучених і позикових фінансових ресурсів.

4. Моніторинг дотримання нормативів резервування: Здійснюється перевірка дотримання банком нормативів обов'язкового резервування коштів на кореспондентському рахунку в НБУ.

5. Оцінювання ефективності структури ресурсної бази: Проводиться оцінка витратності та стійкості формування ресурсної бази банку з визначенням шляхів її оптимізації.

6. У структурі пасивів банку домінують зобов'язання.

До складу залучених коштів банку входять:

- Баланс коштів на поточному рахунку;
- Фінансові рахунки, що використовуються у процесі бюджетного планування;
- Розміщення коштів у депозитах;
- Джерело отримання прибутку банком;
- Наявні кошти на картковому рахунку;
- Фінансова заборгованість.

Кошти клієнтів, розміщені на депозитах, складають депозитні зобов'язання банку.

У процесі аналізу залучених коштів банку окремо розглядаються депозити до запитання, міжбанківські кредити, строкові депозити та вклади юридичних і фізичних осіб (див. рис. 2.2). Аналіз здійснюється на основі даних як базового, так і звітнього року. Для кожної категорії залучених коштів встановлюється їхній вплив на зростання чи зниження, а також формулюються висновки щодо причин таких змін.

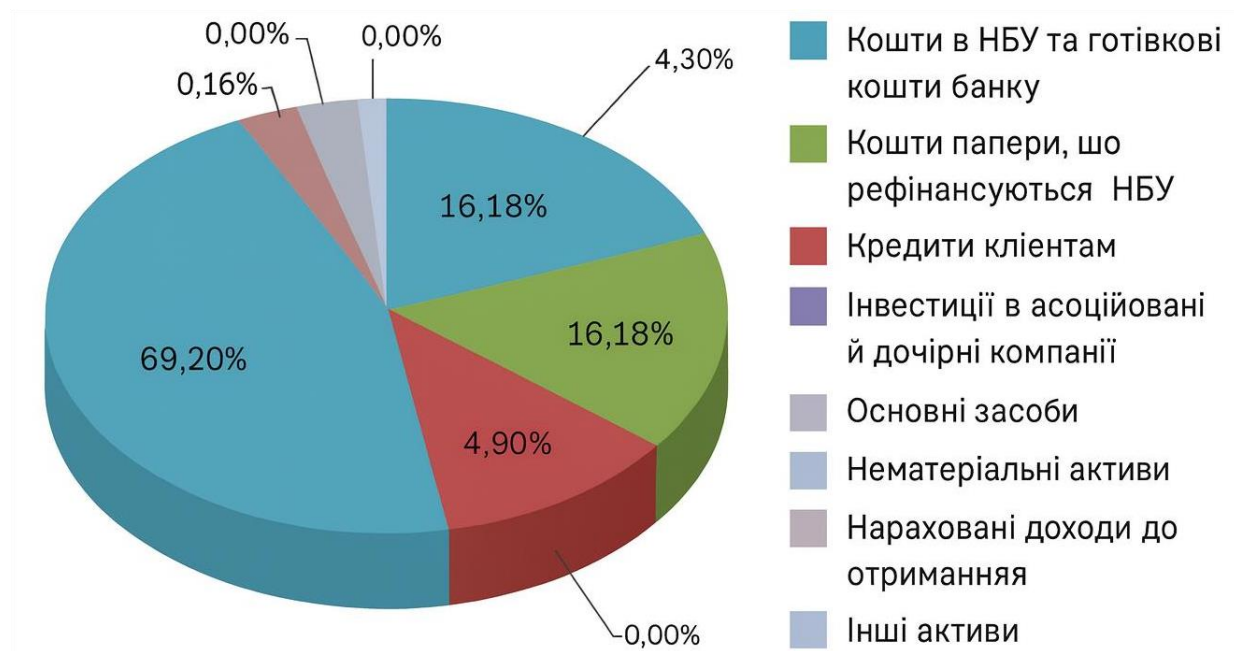

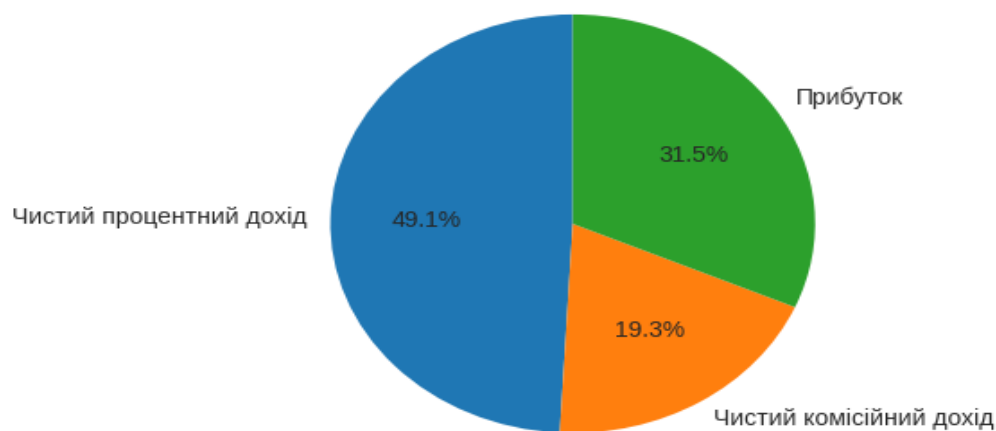
Рис.2.2 Аналіз елементного складу та структурної побудови активів АТ «УКРСИББАНК».

Джерело: складено самостійно

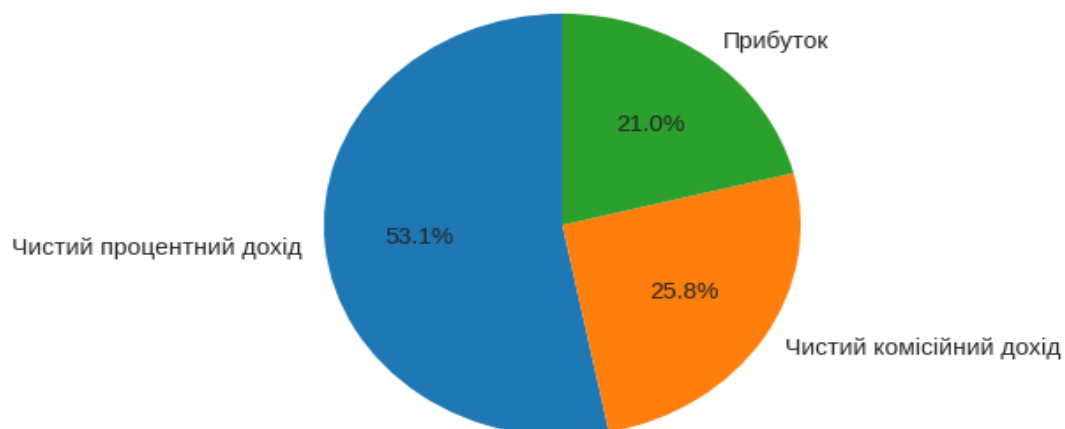
Депозит – це форма тимчасового розміщення коштів клієнтом у банку, за яку банк сплачує процентний дохід. Клієнт має можливість розмістити депозит шляхом внесення готівки, переказу з іншого рахунку або передачі цінних паперів. Депозитний рахунок є однією з найбільш розповсюджених форм банківських рахунків. Усі банківські рахунки, що використовуються клієнтами для зберігання грошових коштів, належать до категорії депозитних.

У структурі пасивів банків частка депозитних ресурсів становить від 60 до 80%.

Фінансові показники за 9 міс. 2019

Фінансові показники за 9 міс. 2020

Фінансові показники за 9 міс. 2021

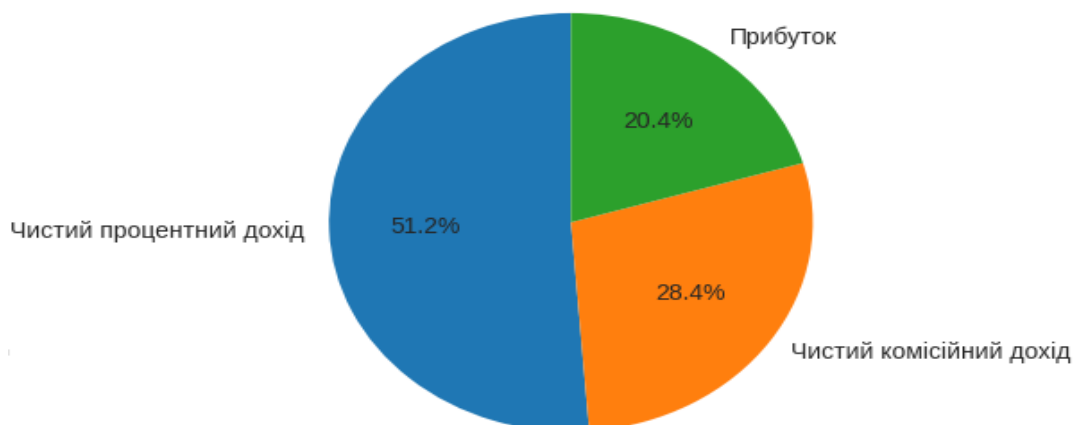

Рис.2.3 Структура фінансових показників АТ «УкрСиббанк» за 9 місяців 2019–2021 років

Джерело: складено самостійно

Залучені депозитні кошти використовуються банками для надання кредитів:

- Структура та умови депозитів впливають на типи кредитів, які банк здатен надавати, а також на рівень його прибутковості;

- Ефективне управління депозитними ресурсами дозволяє банку забезпечити свою платоспроможність;

- Зростання обсягу коштів на депозитних рахунках супроводжується зменшенням використання готівки населенням;

- Депозитні кошти є для банків менш витратним джерелом фінансування порівняно з позиками від інших банків.

Обмеження та ризики, притаманні депозитним операціям:

- Залучення депозитів потребує від банку значних ресурсів та зусиль, а також не забезпечує оперативного доступу до коштів у разі нагальної потреби;

- Комерційні банки не завжди здатні самостійно забезпечити достатній обсяг депозитних ресурсів, тому їхня діяльність значною мірою залежить від вкладників.

- Кількість вільних коштів, які можуть бути мобілізовані в банку або регіоні, не безмежна.

На рисунку 2.4 представлено розподіл щоквартального прибутку АТ «УКРСИББАНК» за період з III кварталу 2019 року до III кварталу 2021 року. Кругова діаграма дозволяє візуально оцінити динаміку прибутковості банку впродовж двох років, виявити періоди зростання та спаду, а також визначити найбільш продуктивні квартали.

Розподіл щоквартального прибутку АТ «УКРСИББАНК» (III кв. 2019 – III кв. 2021)

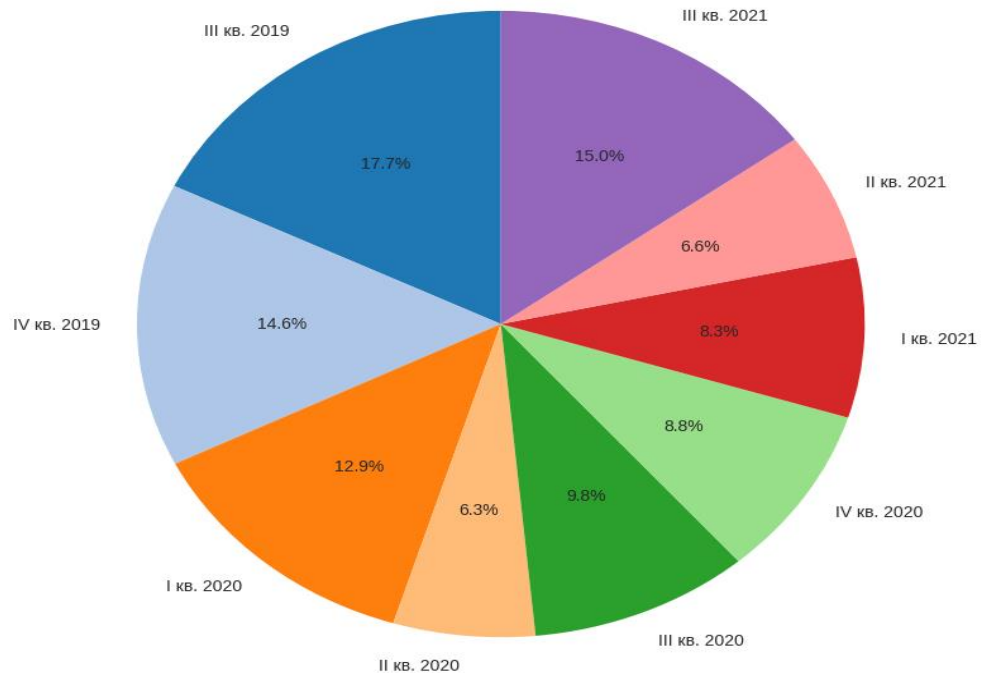

Рис.2.4 Кругова діаграма динаміки прибутку АТ «УкрСиббанк» за кварталими
Джерело: складено самостійно

Найвищий рівень прибутку зафіксовано у III кварталі 2019 року – 17,7%, що може бути пов'язано з активізацією кредитної діяльності та стабільною макроекономічною ситуацією. Значний прибуток також спостерігається у III кварталі 2021 року – 15,0%, що свідчить про відновлення фінансової активності після пандемічного спаду. Найнижчий показник – 6,3% у II кварталі 2020 року, що відповідає періоду жорстких карантинних обмежень, зниження ділової активності та зменшення обсягів кредитування. Загалом, прибутковість банку демонструє циклічну динаміку, з характерними піками на початку та наприкінці аналізованого періоду, що свідчить про адаптивність банку до змін ринкового середовища та ефективне управління фінансовими ресурсами.

Аналіз зобов'язань банку проводиться з метою оцінки їхньої структури та виявлення напрямів удосконалення, зокрема:

- Раціоналізація витрат банку, пов'язаних із залученням ресурсів;
- Формування стабільнішої основи для подальшого розвитку банку.

Досягнення цієї мети передбачає виконання наступних завдань:

1. Аналіз стратегії банку з диверсифікації джерел фінансування;
2. Вивчення динаміки та структурних характеристик зобов'язань банку;
3. Оцінка дотримання банком вимог щодо формування резерві;
4. Вивчення стійкості та тенденцій динаміки зобов'язань банку;
5. Визначення середньої вартості ресурсів, залучених банком;
6. Аналіз прибутковості використання залучених фінансових ресурсів.

Основні джерела інформації, що застосовуються для аналізу зобов'язань банку:

1. Файл 03 – Фінансова інформація щодо потоків коштів за кредитними та депозитними операціями з урахуванням відсоткових ставок;
2. Файл 05 – Інформація щодо обсягів депозитних операцій та рівня процентних ставок;
3. Файл 06 – Інформація щодо стану рахунків до запитання, кредитних та депозитних операцій;
4. Файл 17 – Інформація щодо поточного стану кредитного та депозитного портфелів банку;
5. Файл 19 – Відомості про суми коштів, розміщених резидентами на депозитних рахунках;
6. Файл 82 – Фінансова звітність за рік: баланс і звіт про фінансові результати;
7. Форма 11 – «Фінансова звітність компанії станом на визначену дату»;
8. Форма 2 – «Звітність про прибутки та збитки компанії за певний період»;
9. Форма 10 – «Фінансова звітність компанії станом на визначену дату з відображенням руху активів і пасивів за певний період»;
10. Форма 252 – «Статистичні показники депозитних внесків резидентів України»;

11. Форма 341 – «Інформація щодо обсягів депозитних внесків»;
12. Форма 350 – «Відомості щодо депозитних рахунків і рівня відсоткових ставок»;
13. Форма 353 – «Інформація щодо залишків коштів, розміщених на депозитах»;
14. Форма 354 – «Інформація щодо обсягів депозитів компаній у банках із класифікацією за організаційно– правовими формами»;
15. Форма 360 – «Відомості щодо обсягів коштів на депозитних рахунках із розподілом за секторами економіки»;
16. Форма 361 – «Інформація щодо обсягів депозитів із розподілом за видами економічної діяльності»;
17. Форма 362 – «Дані про обсяги депозитів та коштів на депозитних рахунках, класифіковані за формами власності»;
18. Форма 381 – «Інформація щодо обсягів залучених ресурсів та їх залишків, необхідних для розрахунку обов'язкових резервів»;
19. Форма 603 – «Інформація щодо капіталу банку та його відповідності встановленим нормативам»;
20. Форма 611 – «Інформація щодо дотримання банком встановлених нормативних вимог у своїй діяльності»;
21. Форма 752 – «Дані про обсяги депозитних ресурсів та коштів на рахунках, структуровані за формами власності»;
22. Деталізований аналіз операцій за рахунками другого й третього порядку;
23. Перелік матеріальних активів, які не відносяться до основних засобів.

Банківські зобов'язання аналізуються за низкою критеріїв: тип вкладника, форма власності, строк погашення, порядок повернення, категорія клієнтів, вартість залучених ресурсів тощо.

Банківські зобов'язання поділяються на дві ключові групи: депозити та інші, зокрема кредиторська заборгованість і облігації. Субординована

заборгованість банку відноситься до спеціалізованих джерел залучених коштів.

Таблиця 2.1

Облік зобов'язань

№	Операція	Дебет	Кредит
1	Процедура отримання довгострокового кредиту в банку.	Інші поточні банківські рахунки, що обліковуються за рахунком 2312	Довгострокові банківські кредити, що обліковуються за рахунками 6011 (6021)
2	Продовження строку погашення довгострокового кредиту в банку.	6011 (6021) Кредити, надані банками на довгостроковій основі	6012 (6022) Довгострокові банківські кредити з відстроченням погашення
3	Оплата довгострокових кредитів за рахунок коштів поточного рахунку.	6011 (6021) Кредити, надані банками на довгостроковій основі 6012 (6022) Довгострокові банківські кредити з відстроченням погашення	2312 Інші поточні банківські рахунки, що обліковуються за рахунком (2321 Банківські поточні рахунки)
4	Залучити короткострокові кредитні кошти від банку.	2312 Інші поточні банківські рахунки, що обліковуються за рахунком	6114(6124) Кредити, надані банками на короткостроковій основі
5	Продовжити строк погашення короткострокового кредиту в банку.	6114 (6124) Кредити, надані банками на короткостроковій основі	6115 (61125) Короткострокові банківські кредити з відстроченням погашення

Продовження таблиці 2.1

6	Визначення залишку заборгованості за довгостроковим кредитом у банку.	6011 (6021) Кредити, надані банками на довгостроковій основі	6111 (6121) Поточні зобов'язання за довгостроковими кредитами
7	Повне погашення довгострокового кредиту в банку.	6111 (6121) Поточні зобов'язання за довгостроковими кредитами	2312 Інші поточні банківські рахунки, що обліковуються за рахунком (2312 Банківські поточні рахунки)

Джерело: складено самостійно

Облік зобов'язань здійснюється згідно з вимогами нормативних актів, зокрема:

– П(С)БО 11 «Зобов'язання», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.01.2000 № 20.

– Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 року № 996– XIV.

Відповідно до зазначених документів, зобов'язання підлягають визнанню та відображенню в бухгалтерському обліку за такими принципами:

– Оцінка зобов'язань здійснюється за теперішньою вартістю, яка визначається як дисконтована сума майбутніх платежів, необхідних для їх погашення.

– Зобов'язання підлягають визнанню у бухгалтерському обліку за умови ймовірності їх погашення та можливості достовірної оцінки суми.

– Фінансова звітність має містити інформацію про зобов'язання, включаючи їхній розмір, строки погашення та умови забезпечення.

Облік зобов'язань регламентується такими нормативними документами:

- Угоди договірною характеру, включаючи купівлю– продаж, надання послуг, позики та інші.
- Рахунки– фактури, що підтверджують суму боргових зобов'язань.
- Акти звірки, що підтверджують погоджену суму боргу.
- Інші документальні підтвердження щодо виникнення та виконання зобов'язань.

Для обліку зобов'язань банки використовують балансові рахунки, передбачені Планом рахунків бухгалтерського обліку в банках України. Основні з них наведено у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Балансові рахунки для обліку зобов'язань (згідно з Планом рахунків НБУ)

Рахунок	Назва рахунку	Приклад операції
2600	Кошти клієнтів на поточних рахунках	Залучення депозиту до запитання
2610	Кошти клієнтів на строкових рахунках	Розміщення строкового депозиту
3200	Кредити, отримані від інших банків	Отримання міжбанківського кредиту
5000	Випущені облігації	Розміщення боргових цінних паперів

Джерело: складено самостійно

Як видно на таблиці, для обліку зобов'язань використовуються рахунки різних класів, що охоплюють ключові напрями діяльності банку. Зокрема, рахунки 2600 та 2610 відображають кошти клієнтів на поточних і строкових рахунках, що формують основну частину депозитної бази банку. Рахунок 3200 застосовується для обліку кредитів, отриманих від інших банків, що

свідчить про використання міжбанківських ресурсів як додаткового джерела фінансування. Рахунок 5000 призначений для відображення випущених облігацій, які є інструментом залучення довгострокових коштів на ринку капіталу.

Так, класифікація балансових рахунків демонструє комплексний підхід до обліку зобов'язань, що забезпечує відповідність нормативним вимогам НБУ, підвищує точність фінансової інформації та сприяє ефективному контролю за виконанням банком своїх зобов'язань.

Аудит зобов'язань проводиться з метою встановлення дотримання підприємством норм чинного законодавства щодо їх обліку. Під час аудиту перевіряється:

- Коректність процесу визнання та оцінювання зобов'язань.
- Дотримання вимог щодо документального оформлення обліку зобов'язань.
- Оцінка достатності та фактичної наявності забезпечення зобов'язань.
- Відображення даних про зобов'язання у фінансовій звітності.

Рис.2.5 Види зобов'язань

Джерело: складено самостійно

З метою удосконалення обліку зобов'язань:

- Підвищити ефективність системи внутрішнього контролю щодо обліку зобов'язань.
- Систематично здійснювати звірку розрахунків із контрагентами.
- Застосовувати сучасні підходи до обліку та аудиту зобов'язань.
- Підвищувати рівень професійної компетентності бухгалтерських працівників.

Методика обліку умовних зобов'язань:

- Виникнення таких зобов'язань пов'язане з майбутніми подіями, їх підтвердження можливе лише у перспективі та залежить від розвитку ситуації;
- Для більшої наочності та систематизації викладених положень щодо методики обліку умовних зобов'язань у банку доцільно представити їх у вигляді узагальненої таблиці 2.3

Таблиця 2.3

Класифікація зобов'язань АТ «УКРСИББАНК»

Вид зобов'язань	Приклади	Строк виконання	Особливості обліку
Короткострокові	Депозити фізичних осіб, міжбанківські кредити	До 1 року	Відображаються на рахунках класу 2
Довгострокові	Боргові цінні папери, кредити від міжнародних фінансових організацій (МФО)	Понад 1 рік	Вимагають розкриття у примітках до фінансової звітності
Поточні розрахункові зобов'язання	Кредиторська заборгованість, нараховані проценти	До 12 місяців	Відображаються у складі поточних пасивів
Умовні зобов'язання	Гарантії, акредитиви	Залежить від умов	Потребують розкриття у примітках до

			фінансової звітності
--	--	--	----------------------

Джерело: складено самостійно

Дивлячись на таблицю можна зрозуміти що, найбільшу частку складають короткострокові зобов'язання, що формуються переважно за рахунок депозитів клієнтів. Довгострокові зобов'язання мають меншу питому вагу, проте вони забезпечують стабільність ресурсної бази банку. Умовні зобов'язання, такі як гарантії та акредитиви, потребують особливого контролю та розкриття у фінансовій звітності.

Вони можуть мати форму поточних, фактичних або вже існуючих зобов'язань:

Ймовірність їх реалізації є надзвичайно низькою, практично виключеною;

Загальний обсяг таких зобов'язань неможливо визначити з достатнім рівнем достовірності.

Таблиця 2.4

Нормативне забезпечення та облікове розкриття умовних зобов'язань

Фактичне зобов'язання	Класифікація зобов'язань	Розкриття у звітності
Ймовірне	Забезпечене	Визначається та розкривається
Можливе	Умовне зобов'язання	Не визнається, проте розкривається
Малоймовірне	Умовне зобов'язання	Не визнається, проте розкривається

Джерело: складено самостійно

Банківський облік є комплексною, але водночас структурованою інформаційною системою, яка покликана забезпечувати потреби різних груп користувачів, що взаємодіють із банком безпосередньо або через

посередників. У цьому контексті банки, поряд із веденням синтетичного обліку, здійснюють також аналітичний облік власних операцій.

Субординована заборгованість включається до складу регулятивного капіталу банку, проте не враховується у загальній сумі його зобов'язань.

Банківські депозитні рахунки класифікуються на депозити до запитання та строкові залежно від терміну використання коштів.

Строкові депозити класифікуються на ультрастрокові (овернайт), короткострокові (до одного року) та довгострокові (понад рік).

Існують різні види депозитів, що класифікуються за типами вкладників. Одним із них є банківські депозити – кошти, розміщені одним банком в іншому.

Депозити бюджетних коштів – це ресурси державних органів та бюджетних установ, розміщені у банку. Депозити суб'єктів господарювання – це кошти юридичних осіб, розміщені у банку. Депозити фізичних осіб – це кошти приватних вкладників, розміщені у банку.

За способом внесення депозити класифікуються на готівкові та безготівкові. Кошти фізичних осіб, як правило, приймаються у готівковій формі, тоді як кошти юридичних осіб – у безготівковій.

Залежно від валюти відкриття депозиту їх класифікують на:

- Банківські депозити, номіновані в національній валюті.
- Депозити, відкриті в іноземній валюті.

З огляду на те, що депозити формують основну частину зобов'язань, їх структура потребує окремого аналізу за класифікацією, представленою у таблиці 2.3.

Таблиця 2.5

Класифікація банківських депозитів за різними ознаками

1. Суб'єктний критерій	1.1 Вклади, сформовані банківськими установами 1.2 Розміщення бюджетних коштів у формі депозитів 1.3 Депозитні вклади юридичних осіб – суб'єктів
------------------------	--

	господарювання 1.4 Депозитні вклади фізичних осіб – громадян
--	---

Продовження таблиці 2.5

2.Класифікація депозитів за строками їх використання	2.1 Депозити на вимогу (безстрокові) 2.2 термінів використання коштів: а) Одноденні депозити (овернайт); б) Депозити з коротким строком розміщення; в) Депозити з тривалим строком розміщення.
3.Класифікація депозитів за формою грошового обігу	3.1 Депозити у готівковій формі 3.2 Депозити у безготівковій формі
4.Класифікація депозитів за валютою номінування	4.1 Депозити, відкриті в національній валюті 4.2 Депозити, відкриті в іноземній валюті а) У ВКВ б) У не ВКВ
5.Класифікація депозитів за формою визначення їх власника	5.1 Депозити, відкриті в іноземній валюті 5.2 Депозити, право власності на які підтверджується пред'явником
6.Класифікація депозитів за їх цільовим призначенням	6.1 Депозити з нарахуванням процентного доходу 6.2 Депозити, розміщені з гарантійною метою
7.Класифікація депозитів за способом юридичного оформлення зобов'язань	7.1 Депозити, оформлені на підставі договору 7.2 Депозити, оформлені з видачею ощадної книжки 7.3 Депозити, оформлені з видачею депозитного сертифіката
8.Класифікація депозитів за способом їх залучення та порядком нарахування процентів	8.1 Беззастережні а) Без завчасного інформування б) Із завчасним інформуванням 8.2 Контингентні
9.Класифікація депозитів за їх економічною сутністю	9.1 Розміщені депозитні активи 9.2 Залучені депозитні ресурси

Джерело: складено самостійно

Для оцінки тенденцій у формуванні депозитної бази АТ «УКРСИББАНК» розглянемо динаміку депозитів фізичних та юридичних осіб за 2018–2022 рр., наведено у таблиці 2.6

Таблиця 2.6

Динаміка депозитів фізичних та юридичних осіб за 2018–2022 рр.

Рік	Депозити фізичних осіб, млн грн	Депозити юридичних осіб, млн грн	Загальна сума депозитів, млн грн
2018	12 500	8 200	20 700
2019	13 400	8 900	22 300
2020	14 100	9 500	23 600
2021	15 200	10 200	25 400
2022	16 000	11 000	27 000

Джерело: складено самостійно

Як видно на таблиці, обсяги депозитів фізичних осіб демонструють стабільне зростання з 12,5 млрд грн у 2018 р. до 16,0 млрд грн у 2022 р., що свідчить про зростання довіри населення до банку. Депозити юридичних осіб також мають позитивну динаміку – з 8,2 млрд грн у 2018 р. до 11,0 млрд грн у 2022 р. Загальна сума депозитів за п'ять років зросла на понад 6,3 млрд грн, що підтверджує стійке нарощування ресурсної бази банку.

За строками використання коштів депозитні рахунки класифікуються на строкові та до запитання. Строкові депозити, у свою чергу, поділяються на ультрастрокові (овернайт), короткострокові (до одного року) та довгострокові (понад рік).

За формою грошового обігу депозити поділяються на готівкові та безготівкові. Фізичні особи, як правило, розміщують депозити у готівковій формі, тоді як юридичні особи переважно використовують безготівковий спосіб.

За категоріями вкладників депозити поділяються на такі види: бюджетні депозити, депозити банків, депозити фізичних осіб та суб'єктів господарювання.

За валютним критерієм депозити поділяються на номіновані у національній та іноземній валютах. Іноземні депозити класифікуються на два види: у неконвертованій та у вільно конвертованій валюті. Залежно від способу визначення власника депозити поділяються на іменні та на пред'явника. Ощадні депозитні сертифікати на пред'явника оформлюються без зазначення власника та передаються шляхом простого вручення без додаткових документів. Вони слугують ефективним механізмом конфіденційного збереження коштів. Втрата сертифіката означає втрату права власника на депозитні кошти. Іменні депозитні сертифікати закріплюються за конкретним власником і не можуть бути передані чи реалізовані.

За цільовим призначенням депозити розрізняють на прибуткові, що приносять дохід, та гарантійні, які слугують забезпеченням фінансових зобов'язань.

Депозити можуть бути юридично закріплені через договори, ощадні книжки або депозитні сертифікати.

За способом отримання коштів і процентів депозити класифікуються на безумовні, що можуть бути вилучені без попереднього повідомлення або з ним, та умовні, які підлягають вилученню лише за умов, передбачених угодою. За економічним змістом депозити класифікуються на пасивні, які є джерелом залучення банківських ресурсів, та активні, які використовуються для розміщення тимчасово вільних кредитних ресурсів. Значний рівень активних депозитів у структурі балансу банку може сигналізувати про нераціональне використання кредитних коштів. Комерційні банки, як правило, уникають депозитів у невільно конвертованій валюті через регуляторні обмеження, тоді як основною проблемою у сфері залучення коштів є інертність управління пасивами. Банк концентрується переважно на

короткостроковому виживанні, зокрема на виконанні нормативних вимог і врегулюванні поточних балансних питань, а не на досягненні довгострокової результативності. Значне нарощення обсягів міжбанківських кредитів у балансі банку може слугувати індикатором такого стилю управління.

Відповідно до міжнародних стандартів, структурний аналіз зобов'язань за вартісним критерієм передбачає виділення наступних ключових груп:

- Депозити на вимогу, які ще називають онкольними;
- До строкових депозитів належать боргові цінні папери та депозити населення.
- Кредитні операції між банківськими установами;
- Зобов'язання перед кредиторами.

Ключ до формування надійної ресурсної основи банку полягає у гармонійному поєднанні трьох основних складових: якість залучення, ціна та строковість ресурсів. Аналіз сильних та слабких сторін окремих складових пасивів відповідно до встановлених критеріїв дає змогу оптимізувати їх структуру та забезпечити фінансову стійкість установи.

Кошти на вимогу (депозити до запитання) вирізняються найнижчою вартістю залучення та високою ліквідністю порівняно з іншими платними ресурсами банку. Актуальні ставки за валютними депозитами (USD, EUR) становлять 1–2% річних, тоді як для гривневих депозитів вони є значно вищими – у межах від 8,5% до 12,5% річних залежно від продукту та суми.

Для аналізу зобов'язань банку використовуються нормативно– правові документи, зокрема Правила організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України (Постанова Правління НБУ від 13.11.2018 № 120, зі змінами, зокрема Постанова від 13.06.2025 № 61, яка набрала чинності з 31.07.2025), та інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні (Постанова Правління НБУ від 28.08.2001 № 368, зі змінами, зокрема Постанова від 23.06.2025 № 68 та від 01.08.2025 № 91, які набирають чинності з 31.08.2025.) (додатки А, Б, В, Г).

Фінансова звітність банківської установи складається з таких елементів:

- Фінансовий баланс та звіт про прибутки й збитки;
- Пояснювальні примітки до фінансової звітності містять детальне розкриття різних аспектів діяльності банку, зокрема деталізацію складу зобов'язань, таких як кошти клієнтів, боргові цінні папери, нараховані зобов'язання та інші види пасивів.

Складові офіційної статистичної звітності банку:

1. Форма № 1Д «Баланс» – належить до щоденних звітів, які банки зобов'язані подавати до НБУ.

2. Форма № 10 «Оборотно– сальдовий баланс» – належить до щомісячної звітності, яку банки подають до НБУ.

3. Форма № 350Д «Звітність щодо обсягів депозитів та рівня процентних ставок» – належить до щоденної звітності, яку банки подають до НБУ.

4. Форма № 360 «Звітність щодо зобов'язань за залученими ресурсами з розподілом за секторами економіки» – належить до щоденної звітності, яку банки подають до НБУ.

5. Форма № 363 «Звітність щодо цінних паперів, випущених банком, та залишків коштів за іншими зобов'язаннями у розрізі секторів економіки» – належить до щоденної звітності, яку банки подають до НБУ.

6. Форма № 381 «Звітність щодо залучених коштів та їх залишків на кореспондентському рахунку» – належить до щоденної звітності, яку банки подають до НБУ.

7. Форма № 631 «Звітність щодо структури активів і пасивів у розрізі строків» – подання здійснюється щодавно.

Зазначені форми гарантують достовірність та всебічність фінансової звітності банку відповідно до вимог Національного банку України (НБУ).

Наступний етап передбачає здійснення вертикального аналізу зобов'язань із детальним вивченням їх структури. Для спрощення процесу

аналізу зобов'язання банку систематизуються за низкою критеріїв: тип вкладників, форма власності, строки та порядок повернення, групи клієнтів і вартість ресурсів. Строкові вклади представляють собою фінансові активи, що клієнти розміщують у банку на заздалегідь встановлений термін.

Кошти можуть бути зняті після закінчення визначеного терміну або за узгодженням із банком. Депозити класифікуються на дві основні групи: від юридичних осіб та від фізичних осіб (вклади населення). Залучення строкових депозитів є вигідним для банків, адже вони сприяють стабільності фінансування та ефективному управлінню ресурсами у довгостроковій перспективі.

Банки сьогодні пропонують строкові депозити з різною тривалістю розміщення: від 1 до 12 місяців і більше. Завдяки такому багатому асортименту, клієнти можуть:

- Планувати витрати та інвестиції розумно. Різноманіття депозитних строків сприяє чіткому плануванню майбутньої потреби у фінансових ресурсах.

- Досягати вищого рівня прибутковості. Як правило, довгострокові депозити пропонують вигідніші процентні ставки.

- Зміцнювати фінансову стійкість банку. Вкладення коштів на строкові депозити сприяє формуванню ліквідності банку, забезпечуючи його фінансову стійкість та надійність.

Депозитний сертифікат – це документ, що письмово засвідчує розміщення коштів у банку та гарантує власнику право на повернення депонованої суми з процентами після завершення обумовленого строку. Доход може нараховуватися у вигляді процентів на номінальну суму, виграшу, фіксованої премії або як різниця між ціною розміщення та ціною погашення (дисконт). Власник може використовувати депозитний сертифікат як платіжний засіб та торгувати ним на фондовому ринку.

Міжбанківський кредит – це інструмент, який дозволяє банкам оперативного залучати кошти для інвестування у прибуткові операції та

підтримки ліквідності. До цієї категорії ресурсів належать міжбанківські кредити та депозити, причому кредити характеризуються коротким строком і вищою вартістю порівняно з депозитами. Ключова перевага міжбанківських кредитів полягає у високій мобільності, водночас їхнім недоліком є підвищена вартість.

До складу зобов'язань банку належать кредиторська заборгованість перед державним бюджетом і позабюджетними фондами, зобов'язання за господарськими операціями, нарахована заробітна плата працівникам та інші пасиви. Такі ресурси характеризуються стабільністю та можуть бути залучені на короткий період у разі надзвичайних обставин. Кредиторська заборгованість за своєю природою є безкоштовним ресурсом, а її пролонгація забезпечує банку додаткове джерело фінансування без витрат.

Аналізуючи обсяг зобов'язань банку, необхідно оцінювати не лише їхні кількісні показники, але й проводити якісний аналіз структури. Збільшення суми зобов'язань свідчить про зростання депозитної бази банку; тому критично важливо аналізувати структуру цієї бази для забезпечення стійкості та ефективності фінансових операцій.

2.2 Синтетичний та аналітичний облік зобов'язань комерційного банку АТ «УКРСИББАНК»

Аналітичний облік – це форма бухгалтерського обліку, яка здійснюється по кожному рахунку окремо й дозволяє отримати розгорнуті дані щодо руху коштів, їх походження та загальної суми.

Облік доходів від реалізації ведеться з деталізацією за видами продукції, товарів, робіт, послуг, регіонами збуту та іншими напрямками, визначеними підприємством.

Рахунок 704 "Вирахування з доходу" по дебетовій стороні використовується для обліку наданих після реалізації знижок, вартості поверненої продукції та інших сум, що підлягають відрахуванню з доходу.

Кредитова сторона субрахунку 704 "Вирахування з доходу" використовується для списання дебетових оборотів у рахунок 79 "Фінансові результати".

Аналітичний облік розрахунків із працівниками здійснюється у розрахункових та розрахунково– платіжних відомостях, що є основними документами для відображення нарахованої заробітної плати, премій, інших виплат і утримань.

Два накази Міністерства статистики України визначили та затвердили типові форми документів, що застосовуються для обліку праці й розрахунків з її оплати

– Наказ №253 від 19 жовтня 1995 року.

– Наказ №144 від 22 травня 1996 року.

Типові форми документів підлягають обов'язковому використанню на всіх підприємствах та в організаціях України.

Класифікація рахунків у плані рахунків банку здійснюється залежно від їхнього зв'язку з балансом (див. табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Перші п'ять класів плану рахунків складу балансових рахунків

Клас рахунків	Назва	Основне призначення	Зв'язок із балансом
Клас 1	Казначейські та міжбанківські операції	Облік операцій банку з іншими банками, НБУ та іноземними фінансовими установами	Відображає активи та зобов'язання, пов'язані з міжбанківськими розрахунками
Клас 2	Операції з клієнтами	Облік взаєморозрахунків із юридичними та фізичними особами	Відображає активи та пасиви, що виникають у процесі роботи з клієнтами
Клас 3	Операції з цінними	Облік інвестицій у	Включає як активні,

	паперами та інші активи і зобов'язання	цінні папери та інших активів/зобов'язань	так і пасивні статті балансу
Клас 4	Фінансові та капітальні інвестиції	Вкладення банку в активи, що генерують дохід (цінні папери, інвестиції, основні засоби)	Переважно пов'язаний з активними статтями балансу

Продовження таблиці 2.7

Клас 5	Капітал банку	Облік джерел власних коштів, статутного капіталу, резервів та зобов'язань перед власниками	Має прямий зв'язок із пасивними статтями балансу
--------	---------------	--	--

Джерело: складено самостійно

Клас 4 "Фінансові та капітальні інвестиції" здебільшого відноситься до активних статей балансу, оскільки відображає вкладення банку в доходні активи, зокрема цінні папери, інвестиції в інші банки та основні засоби.

Клас 5 "Капітал банку" безпосередньо пов'язаний із пасивними статтями балансу, оскільки охоплює рахунки, що відображають джерела власних коштів, капітал та зобов'язання банку перед його власниками.

Рахунки класу 1 "Казначейські та міжбанківські операції" призначені для відображення різноманітних операцій банку з іншими банками, Національним банком України та іноземними фінансовими установами.

До складу цих операцій належать:

- Здійснення операцій з готівковими коштами, зокрема приймання, видача, транспортування та зберігання готівки.
- Проведення операцій з банківськими металами: купівля, продаж, зберігання, а також використання їх як застави.

– Кредитна діяльність, що включає видачу та отримання кредитів, у тому числі від інших банків і Національного банку України.

– Здійснення операцій з депозитами, зокрема приймання та розміщення вкладів у інших банках і Національному банку України.

– Проведення операцій з цінними паперами, які рефінансуються НБУ: купівля, продаж та погашення.

Рахунки класу 2 "Операції з клієнтами" призначені для обліку різноманітних операцій із зовнішніми клієнтами банку (за винятком власних операцій самого банку). До таких клієнтів належать:

Суб'єкти господарювання: юридичні особи, що займаються підприємницькою діяльністю (наприклад, підприємства, товариства, магазини, заводи тощо).

Органи державної влади та місцевого самоврядування: державні установи, міністерства, відомства, органи місцевого самоврядування.

Фізичні особи: приватні клієнти банку – громадяни, які користуються його послугами.

Рахунки класу 3 "Операції з цінними паперами та інші активи й зобов'язання" охоплюють різноманітні операції та активи банку, які не були охоплені в попередніх класах. До них відносяться:

Операції з цінними паперами: придбання, продаж та утримання цінних паперів (за винятком тих, що рефінансуються НБУ, а також інвестицій в асоційовані та дочірні компанії).

Облік запасів: відображення вартості товарно– матеріальних цінностей, які банк застосовує у своїй діяльності.

Формування банківських резервів: облік резервів, які створюються банком для покриття можливих ризиків та збитків.

Дебіторська та кредиторська заборгованість: відображення сум, які банк має сплатити іншим особам (кредиторська заборгованість), а також сум, які інші особи зобов'язані сплатити банку (дебіторська заборгованість).

Внутрішньобанківські розрахунки між філіями: облік операцій та взаємних розрахунків між підрозділами (філіями, відділеннями) одного банку.

Валютні та металеві позиції: облік курсових різниць, а також змін вартості банківських металів і валютних активів/зобов'язань.

Доходи та витрати майбутніх періодів: відображення та розподіл доходів і витрат, що належать до наступних звітних періодів.

Рахунки класу 4 "Фінансові та капітальні інвестиції" призначені для обліку інвестицій, які банк здійснює з метою отримання доходів або встановлення контролю чи значного впливу над іншими суб'єктами. До таких інвестицій належать:

– Інвестиції в дочірні та асоційовані компанії: облік часток участі (акцій, паїв тощо) у капіталі інших компаній, що забезпечують банку значний вплив або контроль над їхньою діяльністю.

– Операції з основними засобами: відображення вартості, амортизації та руху необоротних матеріальних активів, які банк використовує у своїй діяльності тривалий час (будівлі, обладнання, комп'ютерна техніка, транспортні засоби тощо).

– Операції з нематеріальними активами: облік вартості та амортизації активів без фізичної субстанції, що мають економічну цінність для банку (програмне забезпечення, патенти, ліцензії, торговельні марки, гудвіл тощо).

Рахунки класу 5 "Капітал банку" охоплюють власні ресурси та резерви установи, що становлять його капітал. До цієї групи відносять:

– Статутний капітал: визначений законом мінімальний обсяг капіталу, яким банк повинен володіти.

– Емісійні різниці: величина, на яку номінальна ціна акцій банку не збігається з фактичною ціною їх розміщення.

– Загальні резерви: кошти, що створюються банком для покриття потенційних збитків.

- Інші фонди: спеціальні резерви та фонди, які банк формує відповідно до свого статуту або вимог законодавства.
- Фінансові результати минулих років: нерозподілений прибуток чи збитки банку за попередні періоди.
- Результати переоцінки: величина зміни вартості активів і зобов'язань банку внаслідок проведення їх переоцінки.

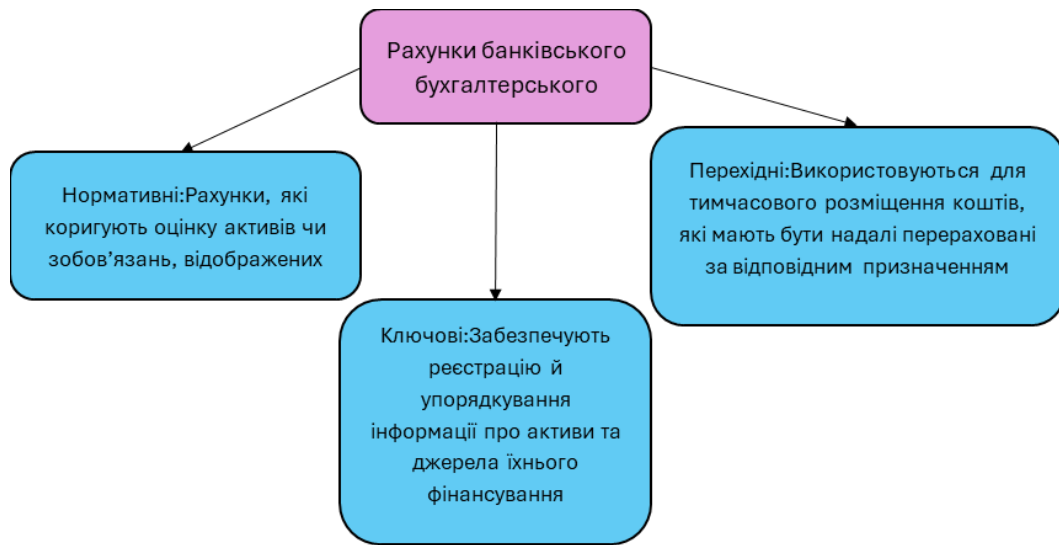

Рис.2.6 Класифікація рахунків банківського бухгалтерського обліку

Джерело: складено самостійно

Наведено основні рахунки:

– Рахунки цієї групи призначені для обліку наших коштів, цінних паперів та інших активів і відображають, як ми їх використовуємо для одержання доходу. Ми поділяємо їх на чотири категорії, щоб чіткіше бачити, звідки надходять кошти та як вони витрачаються.;

– Ці рахунки використовують для фіксації наших зобов'язань і власного капіталу, а також для відображення джерел отримання коштів. Вони поділяються на три категорії, що дозволяє краще зрозуміти, які суми ми заборгували та який обсяг ресурсів належить нам.

Подано контрарні рахунки:

– Контрарні рахунки застосовують для коригування показників активних рахунків, тобто вони зменшують їхні значення та уточнюють оцінку активів.;

– Контрпасивні рахунки призначені для коригування даних пасивних рахунків. Вони можуть як зменшувати, так і збільшувати їхні показники, забезпечуючи точнішу оцінку.

Контрарні рахунки групуються відповідно до класів 1–5 плану рахунків. На них відображають активи й пасиви, вартість яких потребує уточнення.

Рахунки доходів і витрат, на відміну від балансових, класифікуються як тимчасові (операційні) рахунки. Протягом року на цих рахунках здійснюється накопичення інформації про доходи та витрати, яка згодом узагальнюється у звіті про фінансові результати за відповідний період. Наприкінці звітного року різниця між сукупними доходами та витратами відображається у балансі як фінансовий результат поточного періоду в розділі "Капітал".

Доходи банку відображаються на рахунках класу 6 "Доходи", які здебільшого є пасивними, а в окремих випадках – активно– пасивними. Витрати банку фіксуються на рахунках класу 7 "Витрати", що переважно належать до активних, але іноді можуть бути активно– пасивними. Рахунки управлінського обліку формуються комерційними банками самостійно, оскільки їх ведення не регламентується нормативними актами НБУ. Залишки на рахунках класу 8 "Управлінський облік" не впливають на показники фінансової звітності банку, адже записи на них здійснюються виключно між цими рахунками.

Позабалансові рахунки, подібно до основних, можуть мати активний або пасивний характер. Це підтверджується аналізом рахунків класу 9 "Позабалансові рахунки" у плані рахунків. Позабалансовий рахунок вважається активним у випадку, коли при переведенні об'єкта обліку на

баланс дебетується відповідний балансовий рахунок. Наприклад, зобов'язання з кредитування, отримані банком, відображаються на активному рахунку. Це пояснюється тим, що під час надання кредиту банк дебетує балансовий рахунок, на якому обліковуються кредити, надані іншим банкам.

Позабалансовий рахунок класифікується як пасивний у випадку, коли при переведенні об'єкта обліку на баланс кредитується відповідний балансовий рахунок. Наприклад, кредити, отримані банком від іншої установи, відображаються на пасивному рахунку. Облік зазначених зобов'язань здійснюється за пасивними рахунками. Це пояснюється тим, що під час отримання коштів за кредитною лінією банк кредитує пасивний балансовий рахунок, призначений для обліку кредитів, отриманих від інших банків.

Облік операцій на позабалансових рахунках здійснюється за принципом подвійного запису. Облік зазначених зобов'язань здійснюється за пасивними рахунками. Для реалізації подвійного запису на позабалансових рахунках застосовуються рахунки розділу 99. Рахунки цього розділу можуть кореспондувати між собою, тобто записи на одному рахунку можуть відображатися на іншому в межах розділу 99.

Рахунки класу 2 "Операції з клієнтами" зазвичай характеризуються найбільшими залишками та оборотами в оборотно– сальдовому балансі комерційного банку, тому їх структура потребує детального аналізу.

Структура рахунків базується на їх поділі за розділами, що визначаються такими критеріями:

– Обліковий об'єкт: зокрема: операції з розрахунками, кредитами та депозитами.

– Категорії контрагента: зокрема: клієнти – фізичні особи, юридичні особи та інші банківські установи.

Структура рахунків класу 2 "Операції з клієнтами" у плані рахунків банку:

Кредитні операції:

– Суб'єкти господарювання – рахунок 20 "Кредити, надані суб'єктам господарювання".

– Органи державної влади – рахунок 21 "Кредити, надані органам державної влади".

– Фізичні особи – рахунок 22 "Кредити, надані фізичним особам".

Резерви під проблемну заборгованість:

– Усі клієнти – рахунок 24 "Резерви за кредитною заборгованістю".

Кошти клієнтів:

– Бюджетні та позабюджетні фонди України – рахунок 25 "Кошти бюджету та позабюджетних фондів України".

– Інші клієнти банку – рахунок 26 "Кошти клієнтів банку".

Отримані кредити:

– Міжнародні та інші фінансові організації – рахунок 27 "Кредити, отримані від міжнародних та інших організацій".

Дебіторська заборгованість:

– Усі клієнти – рахунок 28 "Дебіторська заборгованість за операціями з клієнтами банку".

Кредиторська заборгованість:

– Усі клієнти – рахунок 29 "Кредиторська заборгованість та транзитні рахунки за операціями".

Синтетичний облік – це система узагальнення даних про економічні ресурси, їх джерела та господарські операції, яка здійснюється на рівні синтетичних рахунків бухгалтерського обліку. Затвердження плану рахунків здійснюється централізовано.

Ключові особливості синтетичного обліку:

– Систематизація: Синтетичний облік узагальнює інформацію про господарські операції, фіксуючи лише їх підсумкові результати без деталізації.

– Вартісне вираження: Показники синтетичного обліку узагальнюються у грошовому вимірі.

– Структурування: синтетичні рахунки групуються за визначеними ознаками, що забезпечує зручність та ефективність їх використання.

– Концентрація: Затвердження плану синтетичних рахунків здійснюється у централізованому порядку, забезпечуючи єдині стандарти обліку по всій країні.

Основні Функції синтетичного обліку:

– Узагальнююча: синтетичний облік забезпечує узагальнену інформацію про економічні ресурси, їх джерела та господарські операції.

– Регулятивна: Синтетичний облік дозволяє дає можливість здійснювати контроль за виконанням бюджету, збереженням майна та дотриманням фінансової дисципліни.

– Оцінююча: синтетичний облік виступає базою для оцінки фінансового стану підприємства та результатів його діяльності.

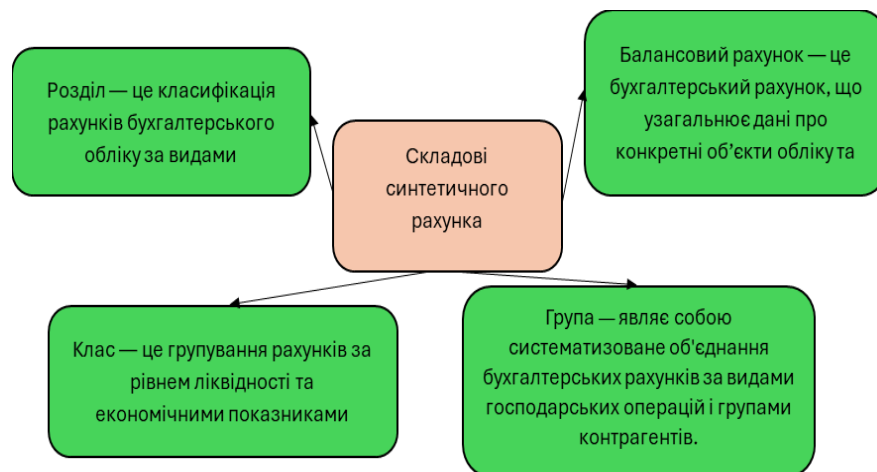

Рис.2.7 Складові структури синтетичного рахунка

Джерело: складено самостійно

Класифікація синтетичних рахунків:

Відповідно до економічного змісту:

– Рахунки активів – відображають наявність та рух грошових коштів (каса, банківські рахунки), основних засобів, матеріалів та інших ресурсів.

– Рахунки пасивів – фіксують джерела формування майна підприємства, зокрема статутний капітал, резерви, отримані кредити та інші зобов'язання.

– Рахунки розрахунків – призначені для обліку взаємних зобов'язань і розрахунків із контрагентами, зокрема постачальниками та покупцями.

– Рахунки фінансових результатів (доходів та витрат)

Відповідно до структури:

– Прості рахунки – характеризуються одним дебетовим та одним кредитовим сальдо.

– Складні рахунки – містять два або більше дебетових і кредитових сальдо.

На основі функціонального призначення:

– Базові рахунки

– Допоміжні рахунки

– Перевірочні (контрольні) рахунки

– Аналітичні субрахунки

Зобов'язання у синтетичному обліку фіксуються на рахунках групи 60 та 70, а також на спеціальних рахунках, що забезпечують облік відповідних зобов'язань (наприклад, рахунок 68 "Розрахунки з бюджетом", рахунок 76 "Розрахунки з різними кредиторами").

Ключові особливості відображення зобов'язань у синтетичному обліку:

– Відображення заборгованості – у синтетичному обліку зобов'язання фіксуються за їх реальною величиною станом на дату складання балансу.

– Оцінка – визначення зобов'язань здійснюється за їхньою фактичною (дійсною) вартістю, тобто за сумою, що підлягає сплаті.

– Класифікація – зобов'язання систематизуються за строками погашення (короткострокові та довгострокові) і за видами (розрахунки з постачальниками, бюджетом, працівниками тощо).

Система подвійного запису: Фіксація зобов'язань у бухгалтерському обліку здійснюється шляхом застосування методу подвійного запису:

– Дебетове сальдо рахунків групи 60 та 70 свідчить про наявність заборгованості підприємства перед його кредиторами.

– Кредитове сальдо зазначених рахунків відображає обсяг зобов'язань кредиторів стосовно підприємства.

Аналітичний облік зобов'язань здійснюється за окремими видами кредиторів та іншими критеріями, необхідними для контролю їх виконання.

Система синтетичного обліку зобов'язань дає змогу:

– Забезпечити отримання даних щодо обсягу та структури зобов'язань підприємства.

– Здійснювати контроль за виконанням зобов'язань перед кредиторами.

– Формувати прогнози майбутніх витрат, пов'язаних із погашенням зобов'язань.

– Проводити аналіз фінансового стану підприємства.

Синтетичний облік взаємопов'язаний з аналітичним, який у розрізі аналітичних рахунків деталізує інформацію, що узагальнено відображається на синтетичних рахунках.

Синтетичний облік виступає ключовим елементом системи бухгалтерського обліку. Він забезпечує формування узагальненої інформації про економічні ресурси підприємства, їх джерела та здійснювані господарські процеси. Отримані дані використовуються для прийняття управлінських рішень, здійснення контролю за фінансовою діяльністю та складання фінансової звітності.

2.3 Формування фінансової звітності банку щодо його зобов'язань

Даний порядок розроблено відповідно до положень Законів України «Про Національний банк України». Його основною метою є забезпечення

складання банками фінансової звітності згідно з вимогами Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ).

Усі операції банк відображає у бухгалтерському обліку відповідно до вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ). У разі виявлення розбіжностей між положеннями МСФЗ та чинним законодавством України до фінансової звітності вносяться трансформаційні коригування з метою приведення її у відповідність до міжнародних стандартів.

Процес трансформації охоплює низку етапів, що можуть бути узагальнені наступним чином:

- Метою порівняльного аналізу облікової політики банку є встановлення її відповідності Міжнародним стандартам фінансової звітності (МСФЗ).

В ході аналізу ідентифікуються сфери, в яких облікова політика вимагає доопрацювання або коригування;

- Аналіз операцій на відповідність МСФЗ – є обов'язковою вимогою для всіх банківських установ.

- Якість зібраної інформації – визначає ефективність та результативність процесу трансформації.

- Трансформаційні таблиці – повинні бути складені чітко, зрозуміло та з дотриманням достовірності даних.

- Коригування та рекласифікація статей – мають здійснюватися виключно кваліфікованими спеціалістами.

Метод трансформації при переході на МСФЗ полягає в перегрупованні даних бухгалтерського обліку з подальшим їх коригуванням на підставі статистичної звітності, складеної відповідно до вимог Національного банку України.

Вартість активів і зобов'язань, визначена відповідно до вимог МСФЗ 9 та МСФЗ 13, відображається у звіті про фінансовий стан на кінець кожного звітного періоду.

Методи оцінювання класів активів та зобов'язань

Класи активів і зобов'язань, визначених за справедливою вартістю	Методи оцінювання	Методи оцінювання	Джерело
Грошові кошти та високоліквідні короткострокові активи, що можуть бути оперативно перетворені у готівку	Грошові кошти та їх еквіваленти на початок і протягом наступних періодів оцінюються за номінальною вартістю, яка відповідає справедливій вартості.	Заснований на ринкових умовах	Офіційні валютні курси, встановлені Національним банком України

Продовження таблиці 2.8

Строкові депозити (за винятком депозитів до запитання)	<ul style="list-style-type: none"> – Первісна оцінка депозиту здійснюється на момент його визнання – Початкова вартість депозиту встановлюється під час первісного відображення у бухгалтерському обліку – а етапі первісного визнання формується первісна вартість депозиту. 	Дохідний (дисконтування грошових потоків)	Процентні ставки за депозитами, передбачені умовами депозитних договорів
Цінні папери боргового зобов'язання	<ul style="list-style-type: none"> – Оцінка боргових цінних паперів, віднесених до фінансових активів, здійснюється на момент їх первісного визнання – На етапі первісного відображення визначається початкова вартість боргових 	Ринковий, дохідний	Валютні курси, визначені біржами на дату оцінки, ринкові котирування аналогічних боргових цінних паперів та

	<p>цінних паперів, класифікованих як фінансові активи</p> <p>– Первісна оцінка боргових цінних паперів, що визнаються фінансовими активами, здійснюється на момент їх визнання</p>		<p>дисконтовані грошові потоки.</p>
--	--	--	-------------------------------------

Продовження таблиці 2.8

Капітальні фінансові інструменти	<p>– Оцінка інструментів капіталу здійснюється на момент їх первісного відображення у фінансовій звітності</p> <p>– На етапі первісного визнання формується початкова вартість інструментів капіталу</p>	Ринковий, витратний	<p>Валютні курси, визначені біржами на момент оцінки, ринкові ціни аналогічних боргових цінних паперів та приведені до теперішньої вартості грошові потоки.</p>
----------------------------------	--	---------------------	---

Заборгованість за розрахунками з дебіторами	Оцінка дебіторської заборгованості здійснюється на момент її первісного визнання та надалі за справедливою вартістю, що відповідає очікуваним грошовим потокам від її погашення на дату оцінки	Дохідний	Положення договору, ймовірність належного виконання боржником своїх зобов'язань та прогнозовані грошові надходження
Поточні зобов'язання	Поточні зобов'язання визнаються та оцінюються спочатку, а надалі – за справедливою вартістю, яка дорівнює сумі, що має бути сплачена при їх погашенні	Витратний	Договірні умови, ймовірність виконання контрагентом своїх зобов'язань та очікувані грошові надходження.

Джерело: складено самостійно

З метою коригувань банк зобов'язаний брати до уваги дані синтетичного та аналітичного обліку, що фіксуються у файлах:

02 – Відомості про рух коштів та залишки на рахунках.

25 – Інформація щодо оборотів зі згортання та залишків на рахунках.

A4 – Дані про коригувальні обороти за підсумками звітного року та залишки на рахунках (з урахуванням показників за рахунками класів 6 і 7).

81 – Відомості про коригувальні обороти за результатами звітного року та залишки на рахунках (без врахування залишків за рахунками класів 6 і 7).

Банк повинен застосовувати спеціальні трансформаційні таблиці для відображення сум коригувань, що вносяться до даних бухгалтерського обліку з метою їх узгодження з вимогами Міжнародних стандартів фінансової

звітності (МСФЗ). Відповідні коригування наведені у пункті 2 Порядку, згаданого в тексті.

Банк повинен формувати та подавати фінансову звітність до Національного банку України разом із трансформаційними таблицями. У цих таблицях відображається інформація про скориговані статті бухгалтерського обліку, кореспонденцію рахунків та відповідні суми коригувань.

Трансформаційні таблиці підлягають обов'язковому підпису керівника банку і головного бухгалтера.

Банки повинні формувати та подавати фінансову звітність навіть у період дії воєнного стану:

По– перше, банки, що не завершили складання річної та консолідованої фінансової звітності за 2023 рік у зв'язку з воєнним станом, зобов'язані продовжити цей процес після його завершення або скасування.

По– друге, банк оприлюднює на своєму офіційному вебсайті річну та консолідовану фінансову звітність за 2023 рік разом з аудиторським висновком. Крім того, він подає фінансову звітність, підготовлену відповідно до таксономії МСФЗ, до Центру збору фінансової звітності, що функціонує під управлінням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, в єдиному електронному форматі.

По– третє, під час дії воєнного стану та протягом трьох місяців після його завершення або скасування НБУ не застосовує санкцій до банків за несвоєчасне подання річної та консолідованої звітності за 2023 рік з аудиторським висновком, а також інтерим– звітності за перший квартал 2024 року.

Банк зобов'язаний оприлюднювати річну та консолідовану фінансову звітність, перевірену аудиторською компанією, разом із відповідним аудиторським висновком. Фінансова звітність є важливим елементом діяльності банку, що гарантує прозорість та підзвітність перед зацікавленими сторонами. Вона базується на визначених принципах і включає низку ключових складових.

Принципи формування фінансової звітності банку:

– Фінансова звітність має об'єктивно відображати стан та результати діяльності банку.

– Дані повинні подаватися структуровано й прозоро, щоб їх легко сприймали користувачі.

– Фінансова звітність має включати дані, що сприяють ухваленню обґрунтованих управлінських рішень.

– Дані мають бути точними та достовірними.

Методи та принципи складання звітності слід застосовувати послідовно протягом визначеного періоду.

Ключові елементи фінансової звітності банку:

– Фінансова звітність, що демонструє стан банку на конкретний момент часу. Звітність відображає активи банку (належне йому майно), його зобов'язання (борги) та власний капітал (чисті активи).

– Фінансова звітність відображає результати діяльності банку за визначений проміжок часу. Звітність демонструє доходи банку (відсоткові надходження, комісійні платежі тощо), його витрати (заробітна плата, процентні виплати тощо) та кінцевий фінансовий результат – прибуток або збиток.

– Фінансова звітність відображає рух готівкових коштів банку протягом визначеного періоду часу, показуючи їх надходження та використання.

Звітність показує, як змінювався власний капітал банку протягом конкретного періоду.

Додаткові форми звітності:

– Звіт про кредитні резерви: кошти, які банк сформував для покриття потенційних збитків за виданими позиками.

– Фінансовий звіт про сек'юритизацію: показує активи банку, які були конвертовані у цінні папери.

– Звітність щодо ризиків: описує основні загрози для банку та заходи, спрямовані на їх мінімізацію.

Значення формування фінансової звітності банку:

– Для інвесторів: фінансова звітність дає змогу оцінити стан і перспективи банку перед ухваленням інвестиційних рішень.

– Для кредиторів: звітність допомагає визначити здатність банку виконувати свої зобов'язання та рівень ризику їх невиконання.

– Для регуляторів: звітність допомагає здійснювати нагляд за роботою банку та забезпечувати дотримання ним правил і стандартів.

– Для менеджменту: документи звітності забезпечують можливість оцінки фінансової ефективності банку, визначення ризиків та формування виважених рішень.

У таблиці 2.9 систематизовано основні напрями вдосконалення обліку та аудиту зобов'язань банку, що є важливою та актуальною темою для сучасних фінансових установ.

Таблиця 2.9

Вдосконалення обліку і аудиту зобов'язань банку

Напрямок удосконалення	Конкретні заходи	Очікуваний результат
Цифровізація процесів обліку	–Впровадження електронного документообігу для договорів та звітності. –Використання блокчейн- технологій для фіксації операцій із зобов'язаннями.	Підвищення прозорості та захищеності даних, зменшення ризику фальсифікацій.
Інтеграція з системами НБУ	–Автоматичне оновлення нормативів резервування. –Синхронізація внутрішніх систем банку з	Забезпечення відповідності обліку чинним нормативам,

	вимогами регулятора.	зниження ризику порушень.
Розширення аудиторських процедур	<ul style="list-style-type: none"> – Використання стрес– тестів для оцінки стійкості зобов'язань. –Застосування вибірових перевірок високоризикових операцій. Використання зовнішніх підтверджень у більшому обсязі. 	Підвищення достовірності аудиторських висновків, своєчасне виявлення ризиків.
Поглиблений аналіз депозитів	<ul style="list-style-type: none"> – Впровадження системи моніторингу динаміки депозитів фізичних та юридичних осіб. –Використання прогнозних моделей для оцінки ліквідності. 	Своєчасне реагування на зміни у структурі ресурсної бази, оптимізація депозитної політики.
Посилення внутрішнього контролю	<ul style="list-style-type: none"> –Впровадження автоматизованих систем контролю за операціями. –Регулярні перевірки відповідності даних між бухгалтерським та управлінським обліком. –Розробка чітких регламентів для контролю ризиків. 	Зниження ймовірності помилок та шахрайства, підвищення надійності обліку.

Продовження таблиці 2.9

Прозорість фінансової звітності	<ul style="list-style-type: none"> – Перехід на міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ). – Розширене розкриття інформації про зобов'язання у примітках до звітності. –Використання інтерактивних форматів звітності (XBRL). 	Підвищення довіри інвесторів та клієнтів, відповідність міжнародним вимогам.
---------------------------------	---	--

Джерело: складено самостійно

Запропоновані заходи дозволяють банкам:

- Підвищити якість та достовірність фінансової інформації.
- Забезпечити відповідність обліку вимогам Національного банку України та міжнародним стандартам.
- Зміцнити систему внутрішнього контролю та знизити ризики помилок і шахрайства.
- Підвищити ефективність управління ліквідністю та ресурсною базою.
- Сформувати позитивний імідж і довіру з боку інвесторів, клієнтів та регуляторів.

Впровадження заходів щодо вдосконалення обліку та аудиту зобов'язань є складним процесом, який потребує значних організаційних та фінансових ресурсів.

Банку рекомендується:

- Розробити чітку стратегію цифровізації та автоматизації процесів обліку. – Залучати кваліфікованих аудиторів та консультантів для незалежної оцінки системи.
- Впроваджувати сучасні інструменти аналітики та прогнозування ризиків. – Забезпечити регулярне навчання персоналу та підвищення його професійної компетентності.
- Посилити внутрішній аудит та контрольні процедури.

Важливо зазначити, що вдосконалення обліку та аудиту зобов'язань є безперервним процесом, який потребує постійного моніторингу, адаптації до змін ринкового середовища та оновлення відповідно до нових стандартів і регуляторних вимог.

Реалізація запропонованих заходів сприятиме підвищенню фінансової стійкості банку, ефективності його діяльності та зміцненню конкурентних позицій на ринку.

2.4 Аналіз депозитних продуктів АТ «УКРСИББАНК»

Дослідження строкових депозитів у АТ «Укрсиббанк» підтверджує їх значний позитивний вплив на формування ліквідності та зміцнення ресурсної бази банку. Завдяки чітко визначеним строкам розміщення коштів забезпечується прогнозованість джерел фінансування, що дає змогу ефективно управляти ліквідністю та мінімізувати ризик раптового відтоку ресурсів. Це, у свою чергу, сприяє підвищенню фінансової стійкості банку та зміцненню довіри клієнтів. Хоча строкові депозити потребують більших витрат на залучення порівняно з коштами до запитання, їхня стабільність і надійність у структурі пасивів повністю компенсують додаткову вартість. Аналіз і оцінка строкових депозитів здійснюється на основі таких ключових показників:

1. Рівень оборотності депозитних вкладів – даний показник відображає кількість циклів обігу депозитних вкладень за певний період та розраховується за формулою. Цей показник дозволяє оцінити ефективність використання депозитних ресурсів банку та їхню оборотність:

$$N = \frac{\text{Оборот з видачі вкладів (дебетовий оборот)}}{\text{Середній залишок вкладів}} \quad (2.1)$$

2. Розрахунок середнього строку зберігання депозитних вкладень здійснюється за формулою:

$$t = \frac{\text{Середній залишок вкладів}}{\text{Оборот з видачі вкладів}} \cdot \text{Кількість днів у періоді} \quad (2.2)$$

Даний показник характеризує динамічну стабільність депозитних вкладів, що має значення для їх оцінки як джерела короткострокового кредитування. Підвищення значення цього показника вказує на зміцнення ресурсної бази банку. Отже, зростання тривалості обороту депозитних вкладів розглядається як позитивна тенденція.

3. Коефіцієнт осідання депозитів:

$$P_{\text{осід}} = \frac{\text{Залишок на кінець} - \text{Залишок на початок}}{\text{Оборот з надходження депозитів}} \quad (2.3)$$

Розрахунок цього показника на кількох звітних датах дозволяє відстежувати поведінку депозитів у часі. Оцінювання коефіцієнта на основі двох звітних дат одного періоду може призвести до некоректного розуміння реального стану та його наслідків.

4. Показник середньої тривалості використання депозитних коштів:

$$t = \frac{\sum \text{Депозит } i\text{-й} \cdot \text{Строк використання депозиту}}{\sum \text{Депозитів}} \quad (2.4)$$

Даний показник характеризує середню тривалість перебування коштів на депозитних рахунках у банку.

5. Рівень нестабільності депозитної бази:

$$K_{\text{нест}} = \frac{\text{Сума достроково вилучених депозитів}}{\text{Загальна сума депозитів}} \quad (2.5)$$

Даний показник демонструє частку строкових депозитів, достроково вилучених, у загальному їх обсязі. Поєднання високого коефіцієнта нестабільності (понад 10%) зі скороченням середнього строку використання депозитів свідчить про зниження стабільності депозитної бази, що негативно позначається на ліквідності банку.

6. Коефіцієнт залучення депозитів у кредитні операції:

$$K_{\text{вик}} = \frac{\text{Середні залишки за кредитними вкладеннями}}{\text{Середні залишки за всіма залученими вкладеннями}} \quad (2.6)$$

Показник визначає відсоткове співвідношення використаних для кредитних операцій коштів до їх загального обсягу. Перевищення показником рівня 75% свідчить про те, що банк спрямовує значну частину залучених ресурсів на кредитування, що може характеризувати його кредитну політику як активну та ризиковану. Якщо значення коефіцієнта є

нижчим за 65%, це свідчить про проведення консервативної кредитної політики.

7. Ступінь диверсифікації депозитної бази:

$$P_{\text{диверс.}} = \frac{\text{Сума великих депозитів}}{\text{Депозити, всього}} \quad (2.7)$$

Даний показник визначається з урахуванням кількості та питомої ваги великих депозитів, які у разі дострокового вилучення можуть суттєво підвищити ризик втрат і вплинути на ліквідність банку. Депозити класифікуються як великі, якщо їх обсяг перевищує 10% сукупного власного капіталу банку. Оптимальним з точки зору нормативів вважається рівень, за якого сукупний обсяг великих депозитів не перевищує величину власного капіталу банку, що забезпечує ефективне управління депозитною базою та мінімізує ризики. Даний показник формується з урахуванням кількості та питомої ваги великих депозитів, які у випадку дострокового вилучення можуть створювати суттєвий ризик для банку та впливати на його ліквідність. Депозити класифікуються як великі, якщо їх обсяг перевищує 10% від загальної величини власного капіталу банку. Оптимальним вважається рівень, за якого сукупний обсяг великих депозитів не перевищує величину власного капіталу банку, що забезпечує ефективне управління депозитною базою та мінімізацію фінансових ризиків.

8. Рівень відносних витрат за депозитами:

$$B = \frac{\text{Процентні витрати за депозитними вкладками}}{\text{Середні залишки депозитних вкладень}} \quad (2.8)$$

Показник визначає відсоткову частку коштів, залучених у формі строкових депозитів, що використовується банком для покриття витрат. Даний показник фактично відображає середньозважене значення процентної ставки за відповідними депозитами. Щоб оцінити прибутковість цього типу ресурсів, даний показник зіставляють з рентабельністю кредитних інвестицій банку та видатками на залучення інших коштів.

Головними компонентами стратегії гарантування стабільності депозитів у банку є покращення рівня обслуговування клієнтів та підтримка постійних відсоткових ставок, що допомагає зберігати лояльність клієнтів навіть у періоди криз.

Кошти, розміщені в банку на термін до одного року, можуть застосовуватися для видачі короткострокових позик або для надання кредитів на довгий період за певних економічних обставин.

Для визначення можливостей спрямування короткострокових ресурсів на середньо– та довгострокове кредитування банк застосовує спеціальну формулу розрахунку коефіцієнта трансформації.:

$$K_{\tau} = \left(1 - \frac{D_o}{K_o} \right) \cdot 100 \quad (2.9)$$

де D_o – Дебетовий оборот за видачею короткострокових кредитів на термін до одного року;

K_o – Кредитовий оборот за зарахуванням коштів на депозитні рахунки на термін до одного року;

K_{τ} – Показник трансформації.

Подовження строку розміщення депозитів клієнтами надає банкам можливість спрямовувати ці ресурси на довгострокове кредитування, що позитивно впливає на ліквідність установи. Формула, що дає змогу обчислити умовне звільнення або додаткове залучення оборотних коштів, спричинене зміною темпу оборотності депозитів:

$$\Delta B(З) = (t^1 - t^0) \cdot O^0 \text{1 дн.} \quad (2.10)$$

де t_1 – тривалість одного циклу обігу депозиту в днях за звітний період;
 t_0 – тривалість одного циклу обігу депозиту в днях у базовому періоді;
 $O^0 \text{1 дн.}$ – одноденний дебетовий оборот депозитів, що відображає повернення коштів у банк протягом дня;

B – умовне вилучення ресурсів із процесу обороту;

З – показник умовного залучення фінансових ресурсів у господарський оборот.

Чим сильніше знижується швидкість оборотності депозитних вкладень, тим більше ресурсів умовно вивільняється. Аналіз змін процентних витрат банку за строковими депозитами проводиться на основі двох визначальних факторів: Величини залучених коштів у строкових депозитах та середнього рівня процентної ставки за ними:

$$W = Q \cdot B \quad (2.11)$$

де Q – величина залучених депозитних коштів;

B – показник відносної вартості депозитів;

W – фінансові витрати за процентними зобов'язаннями.

У процесі оптимізації ресурсної бази банку здійснюється оцінка обсягів коштів на поточних рахунках клієнтів і кореспондентських рахунках інших банків, тобто депозитів, доступних для видачі на вимогу. Збільшення частки зазначених депозитів у загальних зобов'язаннях може призвести до зниження ліквідності банку, зменшуючи коефіцієнт ліквідних активів і погіршуючи здатність установи виконувати фінансові зобов'язання у встановлені строки. Додатково слід враховувати можливий вплив на загальну стабільність ресурсної бази. Водночас, зростання пропорції депозитів до запитання може сприятливо позначитися на вартості ресурсної бази, що в підсумку може посилити її ефективність.

Поліпшення ліквідності банку вимагає перегляду балансу залучених і позичених коштів. Ключовим заходом є конвертація стійких залишків з поточних рахунків у строкові депозити, щоб зміцнити ресурсну базу банку. З метою поліпшення ліквідності необхідно провести реструктуризацію залучених і позичених коштів. Цей процес включає переведення тієї частини залишків на поточних рахунках, яка вважається стабільною, у строкові депозити для збільшення обсягу більш надійних вкладень.

Висновки до розділу 2

Організація обліку зобов'язань у банку є фундаментальною складовою його фінансової системи, адже саме зобов'язання визначають рівень ліквідності та впливають на фінансову стійкість установи. Дослідження показало, що ефективний облік зобов'язань потребує чіткої класифікації, використання відповідних рахунків та постійного контролю за їх відображенням у фінансовій звітності.

Важливим є те, що система обліку зобов'язань повинна бути адаптована до сучасних умов господарювання та відповідати міжнародним стандартам. Аналіз депозитів фізичних та юридичних осіб підтверджує стабільне зростання клієнтської бази, що свідчить про довіру до банку та його здатність ефективно управляти залученими ресурсами. Структура процентних витрат демонструє необхідність оптимізації політики залучення коштів та диверсифікації джерел фінансування.

Запропоновані напрями вдосконалення обліку зобов'язань АТ «УКРСИББАНК» спрямовані на:

- підвищення точності та достовірності фінансової інформації;
- посилення внутрішнього контролю та управління ризиками;
- використання сучасних технологій для автоматизації облікових процесів;
- розвиток професійної компетентності персоналу.

Таким чином, удосконалення системи обліку зобов'язань є необхідною умовою для забезпечення прозорості фінансової діяльності банку, підвищення його конкурентоспроможності та зміцнення позицій на ринку банківських послуг.

РОЗДІЛ 3

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПІДХІД ДО АУДИТУ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ БАНКУ АТ «УКРСИББАНК»

3.1 Цілі, завдання та порядок здійснення аудиту зобов'язань

Аудит являє собою багатокомпонентну процедуру, яка потребує чіткої організації та високого рівня професійної підготовки. Відповідно до Закону України "Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність", проведення аудиту здійснюють незалежні спеціалісти та аудиторські компанії, внесені до Реєстру аудиторів, які надають послуги з перевірки фінансової звітності.

Основна мета аудиту фінансової звітності полягає у підтвердженні її відповідності істотним положенням чинних стандартів бухгалтерського обліку на основі незалежного висновку аудитора.

Проведення незалежного аудиту забезпечує українським підприємствам низку переваг, зокрема підвищує довіру інвесторів, банків, партнерів та інших зацікавлених осіб до їхньої фінансової звітності.

Звернення до послуг аудитора стало необхідним через те, що:

Низькоякісна бухгалтерська інформація здатна спричинити ухвалення хибних управлінських рішень із негативними наслідками.

Потрібно зважати на ймовірність того, що менеджмент може навмисно чи ненавмисно викривляти інформацію на користь власних інтересів, якщо вони суперечать інтересам користувачів цієї інформації.

Відкритий доступ до бухгалтерської інформації допомагає посилити довіру до компанії та її керівництва.

Залучення висококваліфікованих аудиторів до аудиту фінансової звітності допомагає посилити довіру до даних, які в ній містяться.

Брак чітко встановленого стандарту аудиту зобов'язань не свідчить про те, що цю процедуру дозволено нехтувати

Навпаки, аудитори мають володіти глибоким розумінням специфіки обліку зобов'язань та застосовувати передові практики аудиту. Особливості об'єктів аудиту, що підлягають вивченню, встановлені в МСА 230 «Аудиторська документація», МСА 500 «Аудиторські докази», МСА 505 «Зовнішні підтвердження», МСА 530 «Аудиторська вибірка» та інших стандартах.

Для підтвердження достовірності залишків депозитів аудитори застосовують різні види тестів, що дозволяють перевірити відповідність даних обліку первинним документам, оцінити динаміку та отримати незалежні підтвердження. Приклади аудиторських тестів щодо підтвердження залишків депозитів наведено у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Аудиторські тести щодо підтвердження залишків депозитів

Вид тесту	Суть перевірки	Очікуваний результат
Документальний	Перевірка договорів та виписок	Відповідність даних обліку первинним документам
Аналітичний	Порівняння залишків з попередніми періодами	Виявлення тенденцій та відхилень
Зовнішнє підтвердження	Запити клієнтам щодо залишків	Незалежне підтвердження достовірності

Джерело: складено самостійно

Як видно на таблиці, документальні тести забезпечують перевірку відповідності даних обліку первинним документам, аналітичні тести дозволяють виявити тенденції та відхилення у динаміці депозитів, а зовнішні підтвердження гарантують незалежну перевірку залишків. Використання цих тестів у комплексі забезпечує високий рівень достовірності аудиторських висновків та підвищує якість перевірки.

Метою аудиту зобов'язань є перевірка відповідності ведення обліку боргів перед контрагентами встановленим нормам та підтвердження достовірності інформації, відображеної у фінансовій звітності.

Ключові завдання аудиту зобов'язань:

1. Здійснити перевірку повноти відображення зобов'язань підприємства перед контрагентами в рахунках 5 та 6.
2. Здійснити перевірку, чи не відбулося завищення зобов'язань через включення до них сторонніх боргових сум.
3. Встановити, чи не було віднесено до звітної періоду операції, що фактично належать до інших періодів.
4. Здійснити перевірку правильності відображення суми зобов'язань, аби виключити її завищення чи заниження.
5. Встановити, чи всі реквізити первинних документів, що підтверджують зобов'язання, заповнені належним чином.
6. Оцінити, чи не відбувається спотворення фінансових результатів підприємства шляхом маніпуляцій з обліковими даними.
7. Перевірити відповідність класифікації зобов'язань у фінансовій звітності та повноту їх розкриття у Примітках до річної звітності згідно з вимогами П(С)БО 11 «Зобов'язання».

Аудит зобов'язань банку є багатоступеневим процесом, що охоплює планування, оцінку внутрішнього контролю, тестування операцій та формування висновків. Для наочності наведено схему основних етапів аудиту.

На рисунку 3.1 поетапний процес аудиту зобов'язань банку, який охоплює ключові аспекти перевірки фінансової звітності та внутрішніх процедур. Така структурована схема дозволяє чітко окреслити логіку аудиторських дій, забезпечуючи системність і послідовність контролю.

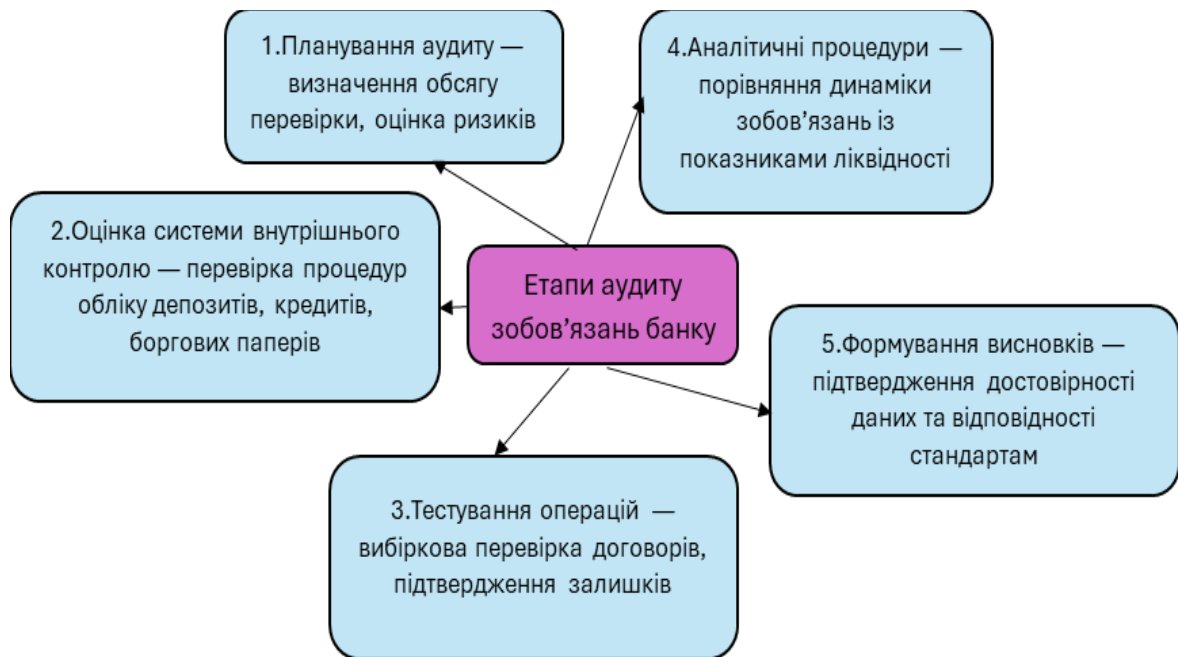

Рис. 3.1 Етапи аудиту зобов'язань

Джерело: складено самостійно

Планування аудиту є стартовим етапом, на якому визначається обсяг перевірки, встановлюються цілі та оцінюються ризики, пов'язані із зобов'язаннями банку. Саме на цьому етапі аудитор формує загальну стратегію перевірки, враховуючи специфіку банківських операцій.

Оцінка системи внутрішнього контролю передбачає аналіз ефективності процедур обліку депозитів, кредитів та боргових цінних паперів. Важливим завданням є виявлення слабких місць у системі контролю, які можуть спричинити викривлення фінансової інформації.

Тестування операцій здійснюється шляхом вибіркової перевірки договорів, підтвердження залишків за рахунками та аналізу первинної документації. Цей етап дозволяє аудитору отримати фактичні докази щодо достовірності обліку зобов'язань.

Аналітичні процедури включають порівняння динаміки зобов'язань із показниками ліквідності, що дає змогу оцінити фінансову стабільність банку та виявити потенційні ризики. Застосування таких процедур сприяє глибшому розумінню економічного змісту зобов'язань.

Формування висновків є завершальним етапом, на якому аудитор узагальнює результати перевірки, підтверджує достовірність даних та оцінює відповідність фінансової звітності чинним стандартам. Саме на основі цього етапу формується аудиторський висновок, який має важливе значення для користувачів фінансової інформації.

Нормативні документи та стандарти аудиту

Аудит зобов'язань банку в Україні здійснюється відповідно до чинного законодавства та міжнародних стандартів. Основними нормативними актами є:

– Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» визначає правові засади проведення аудиту та регулює діяльність аудиторських фірм.

– Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» встановлює вимоги до ведення обліку та складання фінансової звітності.

– Податковий кодекс України – регламентує порядок оподаткування та впливає на облік зобов'язань.

– Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (НП(С)БО) – деталізують правила відображення зобов'язань у фінансовій звітності.

– Стандарти внутрішнього аудиту Міністерства фінансів України – визначають методичні засади перевірки системи внутрішнього контролю.

На міжнародному рівні застосовуються:

Міжнародні стандарти аудиту (ISA), розроблені Міжнародною радою зі стандартів аудиту та забезпечення впевненості (IAASB). Вони охоплюють ключові аспекти:

ISA 200 – Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до ISA.

ISA 240 – Відповідальність аудитора щодо шахрайства.

ISA 315 – Ідентифікація та оцінка ризиків суттєвих викривлень через розуміння суб'єкта та його середовища

ISA 330 – Реакція аудитора на оцінені ризики.

ISA 570 – Безперервність діяльності (Going Concern).

Етапи аудиту зобов'язань банку, здійснюються відповідно до чинного законодавства України та міжнародних стандартів. Зокрема, аудит регламентується Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», а також Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. Крім того, аудитор керується Міжнародними стандартами аудиту (ISA), серед яких ISA 200 «Загальні цілі незалежного аудитора», ISA 240 «Відповідальність аудитора щодо шахрайства», ISA 315 «Ідентифікація та оцінка ризиків суттєвих викривлень», ISA 330 «Реакція аудитора на оцінені ризики» та ISA 570 «Безперервність діяльності». Використання зазначених нормативних документів забезпечує відповідність аудиторської перевірки як національним, так і міжнародним вимогам, що підвищує довіру користувачів фінансової інформації та гарантує якість аудиторського висновку.»

Аудиторська перевірка зобов'язань здійснюється поетапно, із застосуванням відповідних процедур, що забезпечують достовірність та повноту інформації. Аудиторські процедури перевірки зобов'язань наведено у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Аудиторські процедури перевірки зобов'язань

Етап аудиту	Процедури	Очікуваний результат
Планування	Визначення обсягу перевірки, оцінка ризиків	Складання плану аудиту
Перевірка документів	Аналіз депозитних договорів, кредитних угод	Підтвердження достовірності зобов'язань

Продовження таблиці 3.2

Аналітичні процедури	Порівняння динаміки зобов'язань, коефіцієнтів	Виявлення відхилень та аномалій
Зовнішні підтвердження	Запити клієнтам та контрагентам	Підтвердження залишків
Формування висновків	Узагальнення результатів перевірки	Аудиторський висновок

Джерело: складено самостійно

Як видно на таблиці, аудит зобов'язань охоплює всі ключові стадії – від планування та оцінки ризиків до формування висновків. Перевірка документів та аналітичні процедури дозволяють виявити можливі відхилення, тоді як зовнішні підтвердження забезпечують незалежну перевірку залишків. Узагальнення результатів завершується складанням аудиторського висновку, що є підсумковим документом перевірки.

Аудитор у процесі визначення надійності доказів має брати до уваги конкретні фактори:

1. Оцінюючи достовірність доказів, аудитор повинен першочергово враховувати дані незалежних зовнішніх джерел.
2. Оцінюючи надійність доказів із внутрішніх джерел, аудитор має враховувати ефективність систем бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю.
3. Як правило, докази, зібрані аудитором самостійно, мають більшу переконливість, ніж ті, що надає підприємство, оскільки останнє може бути зацікавленою стороною.
4. Слід враховувати, що усні свідчення (або заяви) характеризуються зниженим рівнем надійності (або доказовості), оскільки вони потенційно схильні до суб'єктивності чи містять неточності.
5. Умовно– позитивний аудиторський висновок (або модифікована думка з застереженням) виноситься у випадках, коли аудитор виявляє

суттєві, але не поширені викривлення у фінансовій звітності, що дозволяє висловити думку із застереженням.

Міжнародний стандарт аудиту МСА 500 («Аудиторські докази») визначає (або встановлює) такі процедури, які використовуються для збору аудиторських доказів:

1. Збирання доказів аудитором може здійснюватися не лише шляхом інспектування, а й через опитування, спостереження та аналітичні процедури.

2. Спостереження можна застосовувати як незалежний інструмент аудиту або комбінувати з іншими підходами, наприклад опитуванням та тестуванням.

3. Оцінка достовірності отриманої інформації також належить до обов'язків аудитора.

4. Підрахунок – це аудиторська процедура, яка включає виконання власних розрахунків аудитором або перевірку арифметичної правильності розрахунків керівництва.

5. Аналітичні процедури є аудиторським методом, що включає аналіз ключових показників і тенденцій для виявлення можливих помилок або ризиків.

Провести тести контролю з метою оцінки ефективності внутрішнього контролю за процесом обліку поточних зобов'язань:

1. Здійснити чітке класифікування операцій відповідно до їх економічного змісту.

2. Здійснити звірку кінцевих сальдо бухгалтерських рахунків із показниками, відображеними у фінансовій звітності.

3. Перевірити відповідність інформації у звітності нормативним вимогам.

Головні етапи аудиторської перевірки зобов'язань:

- Підготовка аудиторського висновку;
- Попередній;

- Формування доказової бази для аудиту;
- Організація.

До початку аудиту здійснюється погодження всіх умов перевірки з об'єктом аудиту, після чого укладається договір.

Ретельне планування аудиторської перевірки є ключовим фактором успішного та ефективного проведення аудиту.

Планування аудиту передбачає обов'язкове дотримання таких принципів:

- Неперервність;
- Системність;
- Активізація;
- Ефективність.

Завдяки ретельному плануванню аудитори здатні:

- Мінімізувати ймовірність аудиторських помилок.
- Підвищити рівень достовірності та якості аудиту.
- Раціоналізувати витрати, пов'язані з проведенням аудиту.
- Сприяти відкритості та зрозумілості аудиторського процесу для зацікавлених сторін.

Поряд із зазначеними, до основних показників планування аудиту належать:

1. Цілі аудиту: конкретне визначення завдань та результатів, яких мають досягти аудитори.
2. Методи аудиту: встановлення процедур отримання аудиторських доказів для проведення перевірки.
3. Очікувані результати: окреслення результатів аудиту та встановлення критеріїв їх оцінювання.
4. Аудиторські ризики: визначення та оцінка ризиків, що мають потенційний вплив на процес і результати аудиту.
5. Система контролю якості: створення комплексу заходів, спрямованих на забезпечення відповідності аудиторської перевірки стандартам.

3.2 Заходи для забезпечення фінансової стійкості

Складність перевірки зобов'язань пояснюється рядом чинників:

1. Розгалужена мережа контрагентів: підприємства взаємодіють із сотнями або навіть тисячами партнерів. Складність процесу перевірки полягає у необхідності збору даних про всіх контрагентів та їхню заборгованість.

2. Різні форми зобов'язань: Зобов'язання поділяються на численні типи, зокрема кредиторську заборгованість, отримані аванси, векселі видачі тощо. Кожна категорія зобов'язань відрізняється власними підходами до обліку та аудиторської перевірки.

3. Необхідність збору аудиторських доказів: Для підтвердження сальдо на рахунках зобов'язань аудиторам слід отримати достатні та належні аудиторські докази. Сюди можуть входити банківські виписки, акти звірення, первинні документи та інші підтверджувальні матеріали.

Нижче наведено основні аспекти, які аудитори враховують під час перевірки розрахунків із кредиторами в іноземній валюті:

1. Аудит курсової різниці: Аудитори перевіряють коректність обчислення курсових різниць за валютними зобов'язаннями та їх відповідність вимогам чинного законодавства.

2. Перевірка підтверджувальних документів: аудитори оцінюють наявність і коректність оформлення первинних документів, що засвідчують виникнення валютних зобов'язань (договори, акти приймання– передачі, рахунки– фактури тощо).

3. Дотримання умов договорів: аудитори встановлюють, чи узгоджуються умови оплати валютних зобов'язань із положеннями укладених договорів.

4. Контроль штрафних санкцій: аудитори перевіряють наявність у договорах положень про санкції за порушення строків виконання валютних зобов'язань та правильність їх нарахування.

Аудит валютних зобов'язань передбачає аналіз таких основних аспектів:

1. Перевірка правильності визначення курсової різниці: аудитори оцінюють коректність її розрахунку щодо валютних зобов'язань та відповідність законодавчим нормам.

2. Аудиторська перевірка документів: аудитори оцінюють наявність і правильність оформлення договорів, актів приймання– передачі, рахунків– фактур та інших документів, що підтверджують валютні зобов'язання.

3. Аудит договірних положень: аудитори оцінюють, чи здійснюється оплата валютних зобов'язань відповідно до умов договорів.

4. Перевірка штрафних санкцій: аудитори встановлюють, чи закріплені договорами санкції за прострочення або несплату валютних зобов'язань та чи правильно вони розраховані.

Таблиця 3.3

Методологія аудиту банківських зобов'язань

Методологія аудиту	Комплекс заходів
Превентивні заходи щодо ризиків і порушень	<ul style="list-style-type: none"> • Ідентифікація можливих ризиків, що стосуються банківських зобов'язань. • Оцінювання ймовірності реалізації ризиків і ступеня їхнього впливу. • Перевірка відповідності банківських зобов'язань чинному законодавству та нормативним актам НБУ. • Аналіз і превентивні заходи щодо порушень у сфері обліку та управління зобов'язаннями банку.
Безпосереднє спостереження за виконанням роботи	<ul style="list-style-type: none"> • Непосередній нагляд за діяльністю банківських працівників, відповідальних за ведення обліку та управління зобов'язаннями. • Аналіз дій, робочих методів та прийнятих рішень,

	<p>пов'язаних із зобов'язаннями.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Оцінювання рівня ефективності та виконання внутрішніх регламентів і процедур.
--	--

Продовження таблиці 3.3

Опитування ключових працівників	<ul style="list-style-type: none"> • Інтерв'ювання банківських працівників, безпосередньо залучених до процесів обліку та управління зобов'язаннями. • Формулювання зрозумілих і стислих запитань про процеси, методи та практики, застосовувані у цій сфері. • Аналіз поглядів співробітників щодо сильних і слабких аспектів системи обліку та управління зобов'язаннями.
Комплексне дослідження даних про зобов'язання	<ul style="list-style-type: none"> • Визначення строків погашення зобов'язань для оцінювання їхньої актуальної та прогнозованої вартості. • Дослідження змін у зобов'язаннях протягом визначеного періоду з метою виявлення тенденцій та закономірностей. • Оцінювання фінансової стійкості контрагентів банку для визначення ймовірності виконання ними зобов'язань.
Оцінювання дієвості системи контролю	<ul style="list-style-type: none"> • Оцінка правильності функціонування контрольних механізмів, пов'язаних з обліком та регулюванням банківських зобов'язань. • Оцінювання здатності до ідентифікації, попередження та корекції помилок і порушень. • Оцінка залишкового рівня ризику після застосування зазначених контролів.

Джерело: складено самостійно

Комплексний аналіз боргових зобов'язань:

1. Комплексна перевірка документації та правомірності операцій: Ґрунтовне дослідження оформлення операцій із зобов'язаннями для підтвердження їхньої достовірності, відповідності нормативним вимогам та відсутності порушень.

2. Комплексний аналіз боргових зобов'язань:

- Зіставлення даних про операції з первинними документами, реєстрами бухгалтерського обліку та фінансовою звітністю з метою виявлення неточностей і розбіжностей;
- Аналіз узгодженості інформації про операції з фактичним фінансовим станом банку.

3. Комплексна перевірка податкових аспектів: Ґрунтовний аналіз правильності визначення та сплати податків за операціями із зобов'язаннями відповідно до податкового законодавства України.

Аналіз переваг застосування дедуктивного та індуктивного підходів (методів):

1. Метод дедукції:

- Надає аудитору можливість формувати висновки на основі загальних принципів бухгалтерського обліку та чинних нормативних актів.
- Забезпечує системний і послідовний підхід до перевірки зобов'язань.
- Сприяє своєчасному виявленню можливих помилок і порушень на початкових етапах аудиту.

2. Індуктивна методика:

- Надає аудитору можливість формувати висновки на основі аналізу фактичних даних і фактів, що стосуються зобов'язань.
- Забезпечує глибше усвідомлення специфіки та особливостей зобов'язань підприємства.
- Сприяє виявленню помилок і порушень, що могли залишитися непоміченими при застосуванні виключно дедуктивного методу.

Комплексне дослідження операцій з авансовими платежами:

1. Аналіз сукупності документів, які підтверджують отримання авансів, та відповідних сум коштів.

«Добір репрезентативної вибірки з метою подальшого тестування.

Аналіз причин та умов виникнення зобов'язань:

1. Оцінка правомірності зобов'язань здійснюється аудитором шляхом дослідження їхніх підстав: договору, закону або делікту.

2. Включає оцінку юридичної чинності договорів, перевірку відповідності операцій законодавству та дотримання норм цивільного права.

Аудитор проводить аналіз договорів із постачальниками щодо відповідності їх змісту вимогам цивільного законодавства України.

До переліку цих елементів входять:

– Місце підписання договору або Юридичне місце оформлення договору;

– Дата підписання договору» або «Календарна дата оформлення договору;

– Найменування сторін договору;

– Об'єкт договору;

– Договірна вартість;

– Період чинності договору;

– Підписи учасників угоди.

Наявність істотних умов у договорі:

1. Перевірка дотримання законодавчих вимог щодо істотних умов договору, необхідних для його правової дійсності.

2. Аналіз договору щодо чіткого визначення та закріплення строків виконання зобов'язань обома сторонами.

3. Аналіз положень договору щодо виконання боржником зобов'язань із погашення боргу, включаючи його розмір, терміни сплати, механізм розрахунків та відповідальність за несвоєчасне виконання

4. Аналіз доступності додаткових способів розрахунків, які дозволяють проводити оплату через третіх осіб

Ідентифікація та дослідження операцій із контрагентами, пов'язаними з підприємством – власниками, керівництвом, афілійованими структурами чи іншими пов'язаними особами.

Дотримання вимог чинного законодавства:

1. Гарантування відповідності переліку та змісту документального забезпечення вимогам чинного законодавства України, включаючи Цивільний кодекс та інші нормативно– правові акти.

2. Це сприяє запобіганню можливим спорам і зменшенню ризику оскарження правової дійсності операції.

Оцінка наявності зобов'язань у системі бухгалтерського обліку:

1. Метод аудиту передбачає отримання відомостей із зовнішніх незалежних джерел з метою перевірки даних аудитованого.

2. Інвентаризація здійснюється шляхом фактичного перерахунку та огляду активів із подальшим зіставленням даних із бухгалтерським обліком.

Процес включає детальну перевірку документів, що підтверджують виникнення зобов'язань: договорів, рахунків– фактур, актів виконаних робіт, накладних, банківських виписок та інших необхідних матеріалів.

Аудитор має здійснити перевірку правильності визнання всіх зобов'язань у фінансовій звітності згідно з вимогами П(С)БО 11 "Зобов'язання".

Контингентні зобов'язання, які не включені до основної частини балансу, розкриваються у примітках до річної фінансової звітності.

Передумовою виникнення зобов'язання є подія, яка обумовила його появу. Перехід права власності на актив є підставою для відображення відповідного зобов'язання. Дата визнання зобов'язання в іноземній валюті має ключове значення, адже від неї залежить курс, що застосовується для трансформації суми у валюту звітності.

Після визнання зобов'язання необхідно здійснити аналіз первинних документів, що підтверджують його виникнення.

Визнання заборгованості за придбані активи потребує проведення наступних контрольних процедур:

- Організація обліку виробничих запасів шляхом використання регістрів складського обліку;
- Документи використовуються для впорядкування та відображення даних щодо основних засобів, інших необоротних матеріальних та нематеріальних активів.

Зобов'язання, сформовані в результаті отримання авансу, виконання робіт чи надання послуг, підтверджуються відповідними документами:

- Надання банком виписок щодо руху коштів на поточних і валютних рахунках;
- Даний підхід підкреслює, що акт підтверджує як виконання робіт, так і їх прийняття замовником.

Аудитор повинен здійснити перевірку з метою підтвердження коректності оцінки зобов'язань.

Визначення вартості зобов'язань:

1. У балансі величина поточних зобов'язань визначається виходячи з очікуваних витрат на їх виконання.
2. Довгострокові зобов'язання з нарахуванням відсотків зображаються у балансі за теперішньою вартістю, розрахованою шляхом дисконтування.
3. Розмір резерву на реструктуризацію боргу встановлюється на основі оцінки прогнозованих витрат, що виникають у процесі реструктуризації заборгованості.
4. Позабалансові рахунки зображають оцінку можливих збитків від стихійних лиха та інших непередбачених подій.

Аудитор застосовує аналітичні методи для перевірки правильності класифікації та оцінки зобов'язань згідно з вимогами П(С)БО 11. При здійсненні розрахунків у іноземній валюті сума зобов'язань первісно

визначається за курсом Національного банку України на момент переходу права власності. Правильне визначення моменту переходу права власності є важливим чинником для достовірного відображення суми зобов'язань у бухгалтерському обліку.

Слід негайно провести перевірку всіх боргових зобов'язань відповідно до наведених кроків:

1. Здійснити аналіз інвентаризаційних матеріалів розрахунків з метою визначення величини боргів та строків їх погашення.

2. Здійснити перевірку актів звірки взаєморозрахунків з метою підтвердження узгоджених зобов'язань між сторонами.

Спостереження свідчать, що майже 80% підприємств не здійснюють належної інвентаризації розрахунків, що створює ризик приховування боргів та фінансових маніпуляцій.

Отже, аудитору доцільно самостійно:

- Встановити дату виникнення та підтвердити достовірність кредиторської заборгованості;

- Визначити осіб, які несуть відповідальність за прострочення платежів.

Для великих підприємств доцільно застосовувати метод вибіркового контролю, приділяючи увагу боргам перед основними постачальниками та зобов'язанням із найбільшими строками прострочення.

Аудитор повинен переконатися у відсутності випадків штучного зменшення кредиторської заборгованості за рахунок необґрунтованого збільшення дебіторської у звітному періоді.

З цією метою доцільно здійснити такі кроки:

1. Здійснити порівняльний аналіз змін кредиторської та дебіторської заборгованості у різні періоди для виявлення відхилень.

2. Здійснити перевірку на предмет переміщення боргів між контрагентами, що може вказувати на сумнівні операції.

Навмисне заниження кредиторської заборгованості здатне спричинити викривлення фінансової інформації та приховування проблем. Щоб уникнути

таких ризиків, доцільно встановити суворий контроль за операціями з кредиторською та дебіторською заборгованістю.

Аудитор має впевнитися, що всі зобов'язання підприємства коректно зображені у бухгалтерській звітності, зокрема:

1. Перевірка обліку позикових коштів на предмет відповідності сум і строків погашення даним бухгалтерського обліку та умовам договорів позики.
2. Засвідчення наявності договорів позики та інших документів, що підтверджують зобов'язання, які мають бути чинними та доступними для аудиту.
3. Перевірка коректності класифікації зобов'язань у статтях балансу та їх відповідності даним аналітичного обліку.

Некоректне відображення зобов'язань здатне спричинити викривлення фінансової звітності та приховати реальні проблеми. З метою підвищення якості обліку зобов'язань доцільно запровадити систему суворого контролю за обліком позикових коштів та інших зобов'язань.

У процесі аудиту здійснюється звірка залишків на рахунках класів 5 («Довгострокові зобов'язання») та 65 («Поточні зобов'язання») із даними Головної книги та журналу №3. Дана процедура здійснюється через зіставлення сальдо на відповідних рахунках.

Виявлені розбіжності у даних можуть свідчити про помилки в обліку, що здатні спричинити викривлення фінансової звітності.

Отже, необхідно систематично здійснювати звірку даних та оперативно усувати виявлені помилки.

Крім того, у межах аудиту зобов'язань під час перевірки розрахунків з бюджетом за податками і платежами аудитор має приділяти особливу увагу цим процесам.

Податковий аудит в Україні стає надзвичайно важливим, нерідко перетворюючись на ключову ціль ініціативного аудиту. Згідно з інформацією, упродовж минулого року 70% українських підприємств

залучали аудиторів для перевірки податкових зобов'язань. Дане явище зумовлене низкою чинників:

1. Точне відображення зобов'язань перед бюджетом має ключове значення: Недотримання податкових зобов'язань може призвести до значних штрафних санкцій і втрати ділової репутації.

2. Високий рівень складності податкових норм: Податкове законодавство України містить численні норми та правила, що ускладнюють точне визначення й відображення податкових зобов'язань.

3. Підвищення ймовірності порушення податкових зобов'язань: Посилення податкового тиску та суворіші санкції за несплату податків зумовлюють важливість податкового аудиту як інструменту мінімізації ризиків.

Оптимізація витрат на податковий аудит може бути забезпечена шляхом застосування наступних заходів:

1. Значні зміни в нормативно– правовій базі зумовлюють необхідність оновлення методології аудиту.

2. Запровадження системи показників і співвідношень дасть змогу контролювати достовірність інформації без потреби у комплексному аудиті.

Використання сучасного програмного забезпечення та інформаційних систем забезпечує ефективну автоматизацію розрахунків податків і подання звітності. Це сприятиме прискоренню процесу подання звітності, полегшенню обробки даних і зниженню витрат на аудит.

3.3 Стійкий фінансовий стан АТ «Укрсиббанк» у межах банківської системи

Фінансова стійкість АТ «Укрсиббанк» у банківській сфері охоплює різноманітні напрями фінансової діяльності, серед яких:

- Прибутковість;
- Ліквідні фінансові активи;

- Фінансові операції;
- «Орієнтир у фінансовій сфері»;
- Здатність до фінансової адаптації;
- Активи інвестиційного характеру.

Забезпечення стабільності й стійкості банку (див. таблицю 3.2) є ключовим механізмом підтримки його фінансового становища, захисту активів від ризиків та загроз і гарантує сталий розвиток у коротко– та довгостроковій перспективі.

Таблиця 3.4

Чинники фінансової стабільності банку

Зовнішні	Внутрішні
Центральний банк, державні органи, система гарантування вкладів, клієнти та бізнес– партнери.	Інвестори, менеджмент і персонал банку.

Джерело: складено самостійно

Ефективність управління в банку є визначальним елементом, що зумовлює дію внутрішніх факторів на його функціонування. «Функціонування цієї системи надає банку можливість активно впливати на зазначені фактори шляхом застосування відповідних інструментів. Зовнішні чинники, які впливають на діяльність банку, важче піддаються контролю, тому їх прогнозування й врахування стають складнішими завданнями.

Подібно до інших суб'єктів господарювання, внутрішній банк володіє економічною автономією, яка забезпечує можливість самостійного впровадження заходів для гарантування фінансової безпеки.

Основні підходи до внутрішнього управління фінансовою безпекою банку:

- Формування фінансової стратегії;
- Аналіз фінансової стійкості;
- Державне регулювання і контроль діяльності фінансового сектору;

– Підтримання фінансової дисципліни.

Раціональне управління фінансовими ресурсами виступає визначальним чинником забезпечення фінансової стійкості банку.

Зовнішнім регулятором банківської системи виступає держава, яка здійснює контроль та нагляд.

Використання зовнішніх механізмів забезпечує стабільність і стійкість банківської системи, а саме:

- Регулювання діяльності банку на основі нормативно–правових актів;
- Контроль за виконанням банками вимог законодавства;
- Контроль і аналіз фінансових операцій банківських установ.

Фінансова стійкість банку забезпечується завдяки комплексному застосуванню зовнішніх методів, що охоплюють грошово–кредитні, правові та економічні інструменти, зокрема нормативні й податкові положення.

Моральний ризик трактується як недобросовісна поведінка економічних суб'єктів, що базується на інформаційній асиметрії з метою отримання неправомірних переваг.

Надмірна доступність ресурсів може призвести до ухвалення необґрунтованих кредитних рішень, що створює ризики для фінансової стійкості банку.

Запобігання неетичним діям потребує чіткого визначення відповідальності менеджерів і впровадження ефективних контрольних механізмів.

У таблиці представлено можливі збитки, що виникають внаслідок моральних ризиків для акціонерів, клієнтів та інших зацікавлених сторін, а також заходи їх нейтралізації 3.5.

Таблиця 3.5

Потенційні етичні ризики та заходи щодо їх запобігання

Послуга банку	Моральний ризик	Заходи з протидії
Електронні розрахунки	Фінансові зловживання з боку клієнтів	Оцінка фінансової діяльності клієнтів банком

процесинг транзакцій		
Зберігання	Надійне інвестування коштів	Регуляторний нагляд НБУ

Продовження таблиці 3.5

Збір та доставка готівкових коштів	Фінансові зловживання персоналу	Вплив системи мотивації та винагород на результативність праці
Кредитні ресурси	Нераціональні дії клієнта, зумовлені недостатністю даних	Система ведення обліку заборгованостей

Джерело: складено самостійно

У процесі аудиту зобов'язань важливо враховувати потенційні ризики та типові помилки, які можуть призвести до викривлення фінансової звітності. Для систематизації цих факторів наведемо узагальнену таблицю.

Таблиця 3.6

Типові ризики та помилки при аудиті зобов'язань

Ризик / помилка	Наслідки для банку	Способи виявлення
Неправильна класифікація строків	Викривлення ліквідності та платоспроможності	Перевірка договорів та строків
Невідповідність процентних ставок	Завищення або заниження витрат	Зіставлення умов договорів з обліковими даними
Приховані зобов'язання	Недостовірність фінансової звітності	Аналіз позабалансових рахунків
Недостатнє розкриття у звітності	Порушення вимог НБУ та міжнародних стандартів (IFRS)	Перевірка приміток до фінансової звітності

Джерело: складено самостійно

Типові ризики та помилки, що виникають під час аудиту зобов'язань банку, можуть суттєво впливати на достовірність фінансової звітності, рівень

платоспроможності та відповідність нормативним вимогам. Неправильна класифікація строків, невідповідність процентних ставок, приховані зобов'язання та недостатнє розкриття інформації у звітності – це критичні аспекти, які потребують особливої уваги з боку аудитора. Застосування відповідних методів виявлення, таких як аналіз договорів, зіставлення облікових даних, перевірка позабалансових рахунків та приміток до звітності, дозволяє своєчасно ідентифікувати порушення та забезпечити об'єктивність аудиторського висновку.

Таблиця 3.7

Вдосконалення обліку і аудиту зобов'язань банку

Проблема	Наслідки для банку	Пропозиції щодо удосконалення
Недостатня деталізація класифікації зобов'язань	Ускладнює аналіз та управління ліквідністю	Впровадити чітку класифікацію за строками та видами
Високий рівень процентних витрат	Зниження прибутковості	Оптимізація депозитної політики, диверсифікація джерел фінансування
Недоліки внутрішнього контролю	Ризик помилок та шахрайства	Посилення системи внутрішнього аудиту, автоматизація перевірок
Неповне розкриття інформації у звітності	Зниження довіри інвесторів та клієнтів	Впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ)
Обмеженість аудиторських процедур	Недостатня перевірка достовірності даних	Використання зовнішніх підтверджень, аналітичних методів та тестів
Ризик ліквідності	Можливість невиконання зобов'язань	Формування резервів, моніторинг показників ліквідності

Джерело: складено самостійно

У таблиці 3.7 представлено узагальнені напрями вдосконалення обліку та аудиту зобов'язань банку, що становлять стратегічно важливий етап для будь-якої фінансової установи. Реалізація таких заходів дає можливість банкам:

- Забезпечити найвищий рівень точності та достовірності фінансової звітності.
- Мінімізувати ризики, пов'язані із зобов'язаннями, завдяки ефективному управлінню ними.
- Підтримувати прийняття управлінських рішень на основі комплексного та обґрунтованого аналізу даних.
- Гарантувати прозорість і відкритість діяльності для інвесторів, регуляторних органів та клієнтів.

Вдосконалення системи обліку, аналізу та аудиту зобов'язань у банку є складним завданням, що потребує значних організаційних, фінансових та кадрових ресурсів. Для забезпечення ефективності та відповідності сучасним вимогам АТ «УКРСИББАНК» доцільно реалізувати такі заходи:

- Розробити комплексну стратегію управління зобов'язаннями, яка включатиме оптимізацію процесів їх обліку, аналізу та аудиту.
- Залучити до співпраці фахівців з бухгалтерського обліку, аудиту та управління ризиками, що мають досвід роботи у міжнародних фінансових установах.
- Впровадити сучасні програмні платформи для автоматизації обліку та аналітики зобов'язань, інтегрувати їх із системами внутрішнього контролю. – Організувати навчання та підвищення кваліфікації співробітників, особливо тих, хто відповідає за ведення обліку та аудит банківських операцій. – Створити ефективну систему внутрішнього контролю, яка забезпечуватиме своєчасне виявлення помилок та запобігатиме ризикам невідповідності звітності.

– Запровадити принципи безперервного вдосконалення у сфері обліку та аудиту, орієнтуючись на міжнародні стандарти (МСФЗ) та вимоги Національного банку України.

– Розширити практику аналітичного моніторингу ліквідності та фінансової стійкості, використовуючи показники динаміки зобов'язань та їх структури.

Банківська сфера потребує постійного оновлення методів та практик обліку й аудиту зобов'язань, щоб відповідати еволюції міжнародних стандартів, регуляторних норм та нових ризиків. Реалізація зазначених заходів дозволить АТ «УКРСИББАНК» підвищити прозорість фінансової інформації, зміцнити довіру клієнтів та інвесторів, а також забезпечити стабільність і конкурентоспроможність на ринку.

Висновки до розділу 3

У сучасних умовах розвитку фінансового ринку аудит зобов'язань банку виступає ключовим інструментом забезпечення його стабільності та надійності. Зростання обсягів операцій, ускладнення фінансових інструментів, а також посилення регуляторних вимог зумовлюють необхідність системного та професійного підходу до перевірки зобов'язань.

Аудит зобов'язань банку дозволяє:

– отримати об'єктивну інформацію про реальний стан пасивів та їх структуру;

– виявити потенційні ризики ліквідності та платоспроможності;

– забезпечити відповідність діяльності банку чинному законодавству та міжнародним стандартам;

– підвищити рівень прозорості фінансової звітності та довіру з боку клієнтів і інвесторів.

У процесі дослідження визначено напрями вдосконалення методики аудиту зобов'язань, що включають посилення внутрішнього контролю,

застосування ризик-орієнтованого підходу та використання сучасних аналітичних інструментів. Це дозволяє не лише оцінити якість управління зобов'язаннями, але й сформулювати практичні рекомендації для підвищення ефективності роботи банку.

Таким чином, аудит зобов'язань є багатогранним процесом, який потребує високої кваліфікації аудиторів, ретельної підготовки та постійного вдосконалення методів перевірки. Його значення полягає у зміцненні фінансової стійкості банку, захисті інтересів вкладників та кредиторів, а також у забезпеченні довгострокової конкурентоспроможності банківської системи.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі здійснено комплексне дослідження теоретичних, методологічних та практичних аспектів організації бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту зобов'язань комерційного банку на прикладі АТ «УКРСИББАНК».

Встановлено, що зобов'язання є ключовим елементом пасивів балансу банку, які безпосередньо впливають на його ліквідність, платоспроможність та фінансову стійкість. Дослідження підтвердило, що ефективна система обліку зобов'язань вимагає чіткої класифікації (поточні, довгострокові, умовні), використання балансових рахунків відповідно до Плану рахунків НБУ та постійного моніторингу динаміки показників, таких як коефіцієнти ліквідності (LCR, NSFR) та модель Альтмана для оцінки стійкості.

Аналіз діяльності АТ «УКРСИББАНК» продемонстрував стабільне зростання депозитної бази фізичних та юридичних осіб, що свідчить про високий рівень довіри клієнтів та ефективну депозитну політику. Водночас структура зобов'язань вказує на залежність від залучених ресурсів, що вимагає оптимізації управління активами та пасивами, диверсифікації джерел фінансування та посилення внутрішнього контролю для мінімізації ризиків ліквідності.

Аудит зобов'язань банку забезпечує достовірність фінансової інформації, виявлення відхилень та відповідність регуляторним вимогам. У роботі розглянуто методику аудиту, включаючи тести на підтвердження залишків депозитів, оцінку ризиків та формування аудиторського висновку, з акцентом на ризик-орієнтований підхід та використання сучасних інформаційних технологій.

Запропоновані практичні рекомендації спрямовані на вдосконалення системи обліку та аудиту зобов'язань, зокрема впровадження автоматизованих систем моніторингу, посилення внутрішнього контролю,

оптимізацію депозитної політики та прогнозування фінансових ризиків в умовах зовнішніх викликів, таких як воєнний стан та зміни законодавства. Таким чином, результати дослідження мають теоретичну та практичну цінність, сприяючи підвищенню прозорості фінансової звітності, зміцненню фінансової стійкості банку та дотриманню міжнародних стандартів (МСФЗ).

Вони можуть бути застосовані в діяльності АТ «УКРСИББАНК» та інших комерційних банків. Подальші дослідження можуть бути орієнтовані на розробку нових методів управління зобов'язаннями з урахуванням цифрової трансформації, аналіз впливу макроекономічних факторів на банківську систему та удосконалення аудиторських процедур в умовах нестабільності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ДСТУ 1.5:2015. Правила розроблення, викладання та оформлення національних нормативних документів – К.: Держстандарт, 2015. – 65 с.
2. Методичні рекомендації до виконання кваліфікаційних робіт для студентів спеціальності 071 «Облік і оподаткування» (освітня– кваліфікація «бакалавр») / М.С. Пашкевич, О.В.Усатенко А.А.Макурін; Нац. техн. ун– т «Дніпровська політехніка». – Д. : НТУ «ДП», 2020. – 29 с.
3. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17.09.2008 р. № 514– VI (із змінами і доповненнями).
4. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 р. № 996 – XIV (із змінами і доповненнями).
5. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 р. № 4618– VI (із змінами і доповненнями).
6. Інструкція по застосуванню Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій: Затв. Наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291 (із змінами та доповненнями).
7. Інструкція про порядок відкриття, використання та закриття рахунків у національній та іноземній валюті: Затв. Постановою Правління Національного банку України від 12 листопада 2003 р. № 492.
8. Лист Міністерства фінансів України «Про облікову політику» від 21.12.2005 р. № 31– 34000– 10– 5/27793.
9. Наказ Президента України «Про перехід України до загальноприйнятої у міжнародній практиці системі обліку та статистики» від 23 травня 1992 р. № 303.
10. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність»: Затв. Наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 628 (із змінами та доповненнями).

11. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755– VI.
12. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: Затв. Наказом Міністерства фінансів України від 31 січня 2000 р. № 20 (із змінами та доповненнями).
13. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції»: Затв. Наказом Міністерства фінансів України від 26 квітня 2000 р. № 91 (із змінами та доповненнями).
14. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив зміни валютних курсів»: Затв. Наказом Міністерства фінансів України від 10 серпня 2000 р. № 193 (із змінами та доповненнями).
15. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»: Затв. Наказом Міністерства фінансів України від 25 лютого 2000 р. № 39 (із змінами та доповненнями).
16. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань»: Затв. Наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879.
17. Постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2000 р. № 419 «Про затвердження порядку подання фінансової звітності».
18. Правилами використання готівкової іноземної валюти на території України: затв. Постановою Правління Національного банку України від 30.05.2007 р. № 200.
19. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про продовження терміну виконання заходів із застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні» від 17 березня 2011 р. № 2052– р.
20. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії застосування МСФЗ в Україні» від 24 жовтня 2007 р. № 911– р.
21. Безруких П.С. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник. – [4– е вид., Перероб.. і доп.] – М. : Бухгалтерський облік, 2002. – 719с.
22. Брігченко І. Г., Князевич А. О. Контролінг: навч. посіб. – Рівне: Волинські обереги, 2015. – 280 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу:

https://pidruchniki.com/component/option,com_jdownloads/Itemid,999999/catpid,1053/task,view.annotation/

23. Буряк П. Ю. Облік на малих підприємствах [Текст] : навч. посіб. / П. Ю. Буряк, Л. Ю. Шевців; Львів. держ. фін. акад. – Л. : Вид-во Львів. політехніки, 2013. – 438 с.

24. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 – Облік і аудит [Ф.Ф. Бутинець та ін.]; під заг. ред. [і з передм.] Ф.Ф. Бутинця. – 8-ме вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП "Рута", 2009. – 912 с.

25. Бутинець Ф.Ф. Організація бухгалтерського обліку: [навч. посібник] / Ф.Ф. Бутинець, О.В. Олійник, М.М. Шигун, С.М. Шуленова. – [2-ге вид. доп. і перероб.]. – Житомир: ЖІТІ, 2001. – 576 с.

26. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: [підручник] / Ф.Ф. Бутинець. – [3-є вид. перероб. і доп.]. – Житомир: ЖІТІ, 2001. – 672 с.

27. Бухгалтерський облік та оподаткування : [навч. посіб.] / за ред. Р. Л. Хом'яка, В. І. Лемішовського. – Л. : Бухгалтерський центр «Ажур», 2010. – 1220 с.

28. Васільєва Л. М. Бухгалтерський облік на малих підприємствах за спрощеною формою: [навчальний посібник] / Л. М. Васільєва, Н. В. Бондарчук. – Дніпропетровськ : Біла К. О., 2011. – 260с.

29. Верхоглядова Н. І. Бухгалтерський фінансовий облік : теорія та практика : [посібник] / Н. І. Верхоглядова, В. П. Шило, С. Б. Ільїна, В. І. Кисла. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 30 с.

30. Гарасим П. М. Організація обліку і звітності : [навчальний посібник]. / П. М. Гарасим, М. П. Гарасим, С. В. Приймак. – Львів : НВФ «Українські технології», 2012. – 328 с.

31. Грещак М. Г., Колот В. М., Наливайко А. П., Покропивний С. Ф., Сай В. М., Соболев С. М., Федонін О. С., Швиданенко Г. О. Економіка підприємства: Підручник/ За ред. С. Ф. Покропивного. – К.: КНЕУ, 1999. – 295 с.

32. Гуцаленко Л. В. Внутрішньогосподарський контроль. [текст] : навч. посіб. / Л. В. Гуцаленко, М. М. Коцупатрий, У. О. Марчук – К. : "Центр учбової літератури", 2014. – 496 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://pidruchniki.com/component/option,com_jdownloads/Itemid

33. Джулій Л. В. Організація обліку на підприємствах малого бізнесу: [навчальний посібник] / Л. В. Джулій, В. Г. Стрижова. – Хмельницький : ТУП, 2012. – 199 с.

34. Загородній А. Г. Бухгалтерський облік : Основи теорії та практики : [підруч.] – [2-ге вид., переробл. і доповн.] / А. Г. Загородній, Г. О. Партин, Л. М. Пилипенко. – К. : Знання, 2009. – 422 с.

35. Ковальов В. В. Введення в фінансовий менеджмент. – М. : Фінанси і статистика, 1999. – 768 с [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/1024/Tytenko.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

36. Костюченко В. М. Консолідована фінансова звітність : міжнародний досвід і практика в Україні : [підручник] / В. М. Костюченко. – К. : ЦУЛ, 2008. – 528 с.

37. Маренич Т.Г. Оцінка в бухгалтерському обліку. Маренич Т.Г. [Електронний ресурс] – Режим доступу: file:///D:/User/Downloads/Vkhdtusg_2014_150_5.pdf

38. Машталяр Г.П. Організація аудиту фінансової звітності. Г.П. Машталяр. Вісник Чернівецького торговельно– економічного інституту. Економічні науки. 2015. Вип. 1. С. 158– 164.

39. Н. М. Сіренко, К. А. Мікуляк Банківська система: Конспект лекцій. Миколаїв: МНАУ, 2022 [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/11281/3/Банківська%20система–конспект_071.pdf

40. Облік, аналіз та аудит: еволюція, сучасний стан та перспективи розвитку: зб. матеріалів Всеукр. студ. наук.– практ. конф., 9 грудня 2014 р. – К. : КНЕУ, 2014. – 392 с.

41. Орлов І. В. Бухгалтерський облік і контроль зобов'язань суб'єктів господарювання: теорія і методологія : монографія. І. В. Орлов ; Житомир. держ. технол. ун– т. Житомир : ЖДТУ, 2010. 400 с.
42. Пантелеев В. П. Фінансова звітність : [посібник] / В. П. Пантелеев. – К. : Державна академія статистики, обліку та аудиту Держкомстату України, 2006. – 227 с.
43. Расенко В.М. Особливості класифікації зобов'язань підприємств. В.М. Расенко. Вісник соціально– економічних досліджень. 2012. Випуск 2 (45). С. 163– 170.
44. Рубейкін В. А. Призначення та зміст фінансової звітності. В. А. Рубейкін. Ефективна економіка: електронне наукове фахове видання. – 2015. – № 10 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/10_2015/48.pdf
45. Рудницький В.С. Аудит: Навч. Посібник. Гончарук Я.А., Рудницький В.С. Львів: Оріяна– Нова, 2004. 292 с.
46. Сафарова А. Шляхи вдосконалення класифікації зобов'язань. Сафарова А. Економічний аналіз. 2010. Випуск 6. С. 317– 320.
47. Стоун Д. Бухгалтерський облік та фінансовий аналіз /Стоун Д., Хітчинг К. М.: Сирин, 1998. 302 с.
48. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: [підручник] / Н. М. Ткаченко. – К. : Алерта, 2007. – 1080 с.;
49. Федосова Т. В.Бухгалтерський облік: Конспект лекцій. Таганрог: ТТІ ПФУ, 2007 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.aup.ru/books/m176/>
50. Швець В. Г. Теорія бухгалтерського обліку: [підручник]. – [3– те вид., переоб. і доп.]. / В. Г. Швець. – К. : Знання, 2008. – 535 с.
51. Янчева Л.М. Аудит: Навч. посіб. для студентів, викладачів ВНЗ. Л.М. Янчева, З.О. Макеєва. К., 2009. 335 с.

ДОДАТКИ

Додаток А. Консолідований звіт про фінансовий стан на 31 грудня 2024 року, АТ «УКРСИББАНК»

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «УКРСИББАНК» (код 09807750)

Консолідований звіт про фінансовий стан
на 31 грудня 2024 року
(у тисячах українських гривень)

	Примітки	31 грудня 2024 року	31 грудня 2023 року
АКТИВИ			
Готівка	6	2 390 037	1 909 485
Кошти обов'язкових резервів банку в Національному банку України («НБУ») і короткострокові розміщення в НБУ	6	12 079 802	11 899 006
Кореспондентські рахунки, депозити та кредити овернайт у банках	6	40 769 724	28 532 835
Кредити та аванси банкам		20	20
Похідні фінансові активи	23	9 764	14 096
Кредити та аванси клієнтам	7	12 475 246	11 237 375
Інвестиції в цінні папери	8	95 065 496	82 999 939
Основні засоби	9	2 275 761	1 845 668
Інвестиційна нерухомість		321	340
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	9	876 510	832 416
Відстрочені податкові активи	19	209 299	215 996
Активи із права користування	10	129 298	120 054
Інші фінансові активи	11	2 287 795	2 075 745
Інші нефінансові активи	11	511 740	234 021
ЗАГАЛЬНА СУМА АКТИВІВ		169 080 813	141 916 996
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків		1 173	1 448
Похідні фінансові зобов'язання	23	19 613	89 856
Кошти клієнтів	12	144 394 619	119 624 992
Орендні зобов'язання		128 106	116 387
Поточні податкові зобов'язання		1 469 956	3 207 329
Інші фінансові зобов'язання	13	1 369 395	1 216 163
Інші нефінансові зобов'язання	13	282 360	290 544
ЗАГАЛЬНА СУМА ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		147 665 222	124 546 719
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	14	5 069 262	5 069 262
Емісійний дохід	14	811 229	811 229
Нерозподілений прибуток		15 535 069	11 489 755
ЗАГАЛЬНА СУМА ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ, ЩО ВІДНОСИТЬСЯ ДО ВЛАСНИКІВ МАТЕРИНСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА		21 415 560	17 370 246
Частки участі, що не забезпечують контролю		31	31
ЗАГАЛЬНА СУМА ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ		21 415 591	17 370 277
ЗАГАЛЬНА СУМА ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ТА ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		169 080 813	141 916 996

Затверджено до випуску та підписано:

Голова Правління АТ «УКРСИББАНК»

Т. В. Семенюк,
Головний бухгалтер – Начальник Управління
фінансового та податкового обліку Департаменту
фінансів АТ «УКРСИББАНК»

Додаток Б. Консолідований звіт про сукупний дохід, прибуток або збиток за рік, який закінчився 31 грудня 2024 року, АТ «УКРСИББАНК»

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «УКРСИББАНК» (код 09807750)

Консолідований звіт про сукупний дохід, прибуток або збиток за рік, який закінчився 31 грудня 2024 року (у тисячах українських гривень)

	Примітки	За 12 місяців 2024 року	За 12 місяців 2023 року
Процентні доходи	16	14 025 315	12 994 612
Процентні витрати	16	(2 171 506)	(1 006 632)
Комісійні доходи	17	2 934 028	2 629 431
Комісійні витрати	17	(1 170 129)	(975 118)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		593 074	1 131 139
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти		387 338	147 430
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток		110 904	106 896
Прибуток (збиток), що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю		(78)	(33 244)
Інші операційні доходи (витрати)		(159 492)	(331 298)
Чисті доходи від банківської діяльності		14 549 454	14 663 216
Витрати на виплати працівникам	18	(3 494 229)	(3 098 456)
Інші адміністративні та операційні витрати	18	(1 983 721)	(1 773 122)
Амортизаційні витрати	9, 10	(867 262)	(719 865)
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	20	(49 434)	(137 325)
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), для нефінансових активів		77 996	(352 416)
Прибуток (збиток) від операційної діяльності		8 232 804	8 582 032
Інші прибутки (збитки)		4 308	8 666
Прибуток (збиток) до оподаткування		8 237 112	8 590 698
Доходи від повернення податку (витрати на сплату податку)	19	(4 191 798)	(4 370 390)
Прибуток (збиток)		4 045 314	4 220 308
Загальна сума сукупного доходу		4 045 314	4 220 308
Прибуток (збиток), що відноситься до:			
Власників материнського підприємства		4 045 314	4 220 308
Часток участі, що не забезпечують контролю		-	-
Прибуток (збиток)		4 045 314	4 220 308
Сукупний дохід, що відноситься до:			
Власників материнського підприємства		4 045 314	4 220 308
Часток участі, що не забезпечують контролю		-	-
Загальна сума сукупного доходу		4 045 314	4 220 308
Базовий прибуток (збиток) на акцію, що належить власникам материнського підприємства (гривень на акцію)	15	0,0043	0,0045

Затверджено до випуску та підписано:

Т. В. Семенюк,
Головний бухгалтер – Начальник Управління
фінансового та податкового обліку Департаменту
фінансів АТ «УКРСИББАНК»

Додаток В. Консолідований звіт про зміни у власному капіталі за рік, який закінчився 31 грудня 2024 року, АТ «УКРСИББАНК».

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «УКРСИББАНК» (код 09807750)

Консолідований звіт про зміни у власному капіталі
за рік, який закінчився 31 грудня 2024 року
(у тисячах українських гривень)

	Власний капітал, що відноситься до власників материнського підприємства				Частки участі, що не забезпечують контролю	Загальна сума власного капіталу
	Статутний капітал	Емісійний дохід	Нерозподілений прибуток	Усього		
Залишок станом на 31 грудня 2022 року	5 069 262	811 229	7 269 447	13 149 938	31	13 149 969
Прибуток (збиток)	-	-	4 220 308	4 220 308	-	4 220 308
Загальна сума сукупного доходу за 2023 рік	-	-	4 220 308	4 220 308	-	4 220 308
Залишок станом на 31 грудня 2023 року	5 069 262	811 229	11 489 755	17 370 246	31	17 370 277
Прибуток (збиток)	-	-	4 045 314	4 045 314	-	4 045 314
Загальна сума сукупного доходу за 2024 рік	-	-	4 045 314	4 045 314	-	4 045 314
Залишок станом на 31 грудня 2024 року	5 069 262	811 229	15 535 069	21 415 560	31	21 415 591

Затверджено до випуску та підписано:

Л. Дропущ,
Голова Правління АТ «УКРСИББАНК»
31 березня 2025 року

Т. В. Семенюк,
Головний бухгалтер – Начальник Управління
фінансового та податкового обліку Департаменту
фінансів АТ «УКРСИББАНК»

**Додаток Г. Консолідований звіт про рух грошових коштів за рік,
який закінчився 31 грудня 2024 року, АТ «УКРСИББАНК».**

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «УКРСИББАНК» (код 09807750)

**Консолідований звіт про рух грошових коштів
за рік, який закінчився 31 грудня 2024 року
(у тисячах українських гривень)**

	Примітки	За 12 місяців 2024 року	За 12 місяців 2023 року
Грошові потоки від (для) операційної діяльності			
Проценти отримані		13 335 614	12 582 055
Проценти сплачені		(2 143 354)	(965 882)
Чисте збільшення/(зменшення) від операцій з іноземною валютою		593 074	1 131 139
Прибуток від відшкодування кредитів та авансів, списаних раніше		92 445	122 669
Чисте збільшення/(зменшення) від операцій з фінансовими інструментами, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток		44 992	104 931
Комісійні доходи, що отримані		2 805 946	2 599 413
Комісійні витрати, що сплачені		(971 710)	(904 928)
Інші виплати грошових коштів за операційною діяльністю		(143 251)	(378 024)
Виплати працівникам та виплати від їх імені		(3 436 122)	(2 931 551)
Адміністративні витрати та інші операційні виплати, що сплачені		(1 981 455)	(1 805 784)
Податки на прибуток сплачені, класифіковані як операційна діяльність		(5 922 474)	(1 556 658)
Грошові потоки від (для) операційної діяльності		2 273 705	7 997 380
Грошові потоки від (для) операційної діяльності			
Чисте (збільшення)/зменшення обов'язкових резервів у Національному банку України	6	(1 076 777)	(6 507 967)
Чисте (збільшення)/зменшення кредитів та авансів банків		-	376 136
Чисте (збільшення)/зменшення позик та авансів клієнтам		(907 660)	4 039 798
Чистий (прибуток)/збиток від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток		55 262	(12 511)
Чисте (збільшення)/зменшення інших активів		(117 990)	209 766
Чисте збільшення/(зменшення) коштів клієнтів		18 838 471	23 069 844
Чисте збільшення/(зменшення) інших зобов'язань		(131 757)	(57 298)
Чисті грошові потоки від операційної діяльності (використані в операційній діяльності)		18 933 254	29 115 148
Грошові потоки від (для) інвестиційної діяльності			
Придбання цінних паперів	20	(8 693 668 715)	(7 266 258 453)
Надходження від реалізації та погашення інвестицій у цінні папери	20	8 684 546 741	7 229 347 044
Придбання основних засобів		(1 315 505)	(1 195 302)
Надходження від продажу основних засобів		4 308	7 487
Дивіденди отримані		3 857	3 066
Чисті грошові потоки від інвестиційної діяльності (використані в інвестиційній діяльності)		(10 429 314)	(38 096 158)
Грошові потоки від (для) фінансової діяльності			
Повернення інших залучених коштів		(275)	(497)
Виплати за орендними зобов'язаннями		(33 014)	(39 408)
Чисті грошові потоки від фінансової діяльності (використані у фінансовій діяльності)		(33 289)	(39 905)
Грошові потоки від (для) фінансової діяльності			
Вплив змін валютного курсу на грошові кошти та їх еквіваленти		3 339 984	2 409 713
Вплив очікуваних кредитних збитків на грошові кошти та їх еквіваленти	6	10 825	26 430
Збільшення/(зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів		11 821 460	(6 584 772)
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок періоду	6	31 159 744	37 744 516
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець періоду	6	42 981 204	31 159 744

- Придбання основних засобів за роки, що закінчилися 31 грудня 2024 та 2023 років, включає придбання нематеріальних активів, крім гудвілу, на суму 429 565 тисяч гривень та 433 163 тисячі гривень відповідно.

Затверджено до випуску та підписано:

Л. Зюлуца,
Голова Правління АТ «УКРСИББАНК»

31 березня 2025 року

Т. В. Семенюк,
Головний бухгалтер – Начальник Управління
фінансового та податкового обліку Департаменту
фінансів АТ «УКРСИББАНК»